

26. Non efficiamur inanis glorie cupidī, invicem provocantes, invicem invidentes.

CAPUT VI.

Cum humilitate juvandum est proxima, nec aliorum laudes curande, semperque bene operandum est, ut tempore suo metamus vitam æternam; rursus innotet ut caveant a seductoribus, qui, cum legem suadeant, ipsi illam non observant; Paulus autem in solo Christo crucifixo glorietur, ad quem nec circumcisto, nec præputium quidquam faciunt.

1. Fratres, et si præoccupatus fuerit homo in aliquo defecto, vos qui spirituales estis, huiusmodi instruite in spiritu lenitatis; considerans tempus, ne sit ut teneris.

2. Alter alterius opera portate, et sic implebitis legem Christi.

3. Nam si quis existimat se aliquid esse, cum nihil sit, ipse se seducit.

4. Opus autem suum probet unsequisque, et sic in semetipso tantum gloriam habebit, et non in aliero.

5. Unusquisque enim onus suum portabit.

6. Communiocet autem, is qui catechizatur verbo, et qui se catechizat, in omnibus bonis.

7. Nolite errare, Deus non irridet.

8. Quo enim seminaverit homo, hæc

1 Cor. 8, 8.

et metet; quoniam qui seminat in carne sua, de carne et metet corruptionem; qui autem seminat in spiritu, de spiritu metet vitam æternam.

9. Bonum autem facientes, non deficiamus, tempore enim suo metemus non deficientes.

10. Ergo, dum tempus habemus, operemur bonum ad omnes, maxime autem ad domesticos fidei.

11. Videte qualibus litteris scripsi vobis mea manu.

12. Quicumque enim voluit placere in carne, hi cogunt vos circumcidi; tantum ut crucis Christi persecutionem non patiantur.

13. Neque enim qui circumciduntur, legem custodiunt; sed volunt vos circumcidi, ut in carne vestra glorientur.

14. Mihi autem absit gloriari, nisi in cruce Domini nostri Jesu Christi, per quem mihi mundus crucifixus est, et ego mundo!

15. In Christo enim Jesu, neque circumcinctio aliquid valet, neque præputium, sed nova creatura.

16. Et quicumque hæc regulam secuti fuerint, pax super illos, et misericordia, et super Israel Dei.

17. De cetero nemo mihi molestus sit; ego enim stigmata Domini Jesu in corpore meo porto.

18. Gratia Domini nostri Jesu Christi cum spiritu vestro, fratres. Amen.

2 II Theos. 2, 14.

EPISTOLA BEATI PAULI APOSTOLI

AD EPHESIOS.

CAPUT I.

Deum benedixit apostolus, qui predestinatos plurimos, læque maximos, per Christum Filium affecit beneficiis; agitur Deo gratias ob fidem ac dilectionem Ephesiorum erga septimanam, ostendens etiam Christi a mortuis suscitari exaltationem, qui conatus est caput super omnem Ecclesiam.

4. Paulus, apostolus Jesu Christi per voluntatem Dei, omnibus sanctis qui sunt Ephesi, et fidelibus in Christo Jesu.

2. Gratia vobis et pax a Deo, Patre nostro, et Domino Jesu Christo.

3. Benedictus Deus et Pater Domini nostri Jesu Christi, qui benedixit nos in omni benedictione spirituali in caelestibus in Christo;

4. Sicut elegit nos in ipso ante mundi constitutionem, ut essemus sancti et immaculati in conspectu ejus in caritate.

5. Qui predestinavit nos in adoptionem filiorum per Jesum Christum in ipsum, secundum propositum voluntatis suae.

6. In laudem gloriae gratiae suae, in qua gratificavit nos in dilecto Filio suo.

7. In quo habemus redemptionem per sanguinem ejus, remissionem peccatorum, secundum divitias gratiae ejus.

8. Quae superabundavit in nobis, in omni sapientia et prudentia;

9. Ut notum faceret nobis sacramentum voluntatis suae, secundum benedictionem ejus, quod proposuit in eo.

10. In dispensatione plenitudinis temporum, instaurare omnia in Christo,

1 II Cor. 1, 2. I Pet. 1, 2.

quæ in caelis, et quæ in terra sunt, in ipso.

11. In quo etiam et nos sorte vocati sumus, predestinati secundum propositum ejus, qui operatur omnia secundum consilium voluntatis suae.

12. Ut simus in laudem gloriae ejus nos, qui ante speravimus in Christo;

13. In quo et vos, cum audissemus verbum veritatis (Evangelium salutis vestrae), in quo et credentes signati estis Spiritu promissionis sancto.

14. Qui est pignus hereditatis nostrae, in redemptionem acquisitionis, in laudem gloriae ipsius.

15. Propiora et ego audiens fidem vestram, que est in Domino Jesu, et dilectionem in omnes sanctos.

16. Non cesso gratias agens pro vobis, memoriam vestri faciens in orationibus meis;

17. Ut Deus Domini nostri Jesu Christi, Pater gloriae, det vobis spiritum sapientiae et revelationis, in agnitione ejus;

18. Illuminatos oculos cordis vestri, ut sciatis quæ sit pax vocationis ejus, et quæ divitiae gloriae hereditatis ejus in sanctis.

19. Et quæ sit supereminens magnitudo virtutis ejus in nos qui credimus, secundum operationem potentiae virtutis ejus.

20. Quam operatus est in Christo, suscitans illum a mortuis, et constituens ad dexteram suam in caelestibus.

21. Supra omnem principatum, et potestatem, et virtutem, et dominationem

1 Inf. 3, 7.

nem, et omne nomen quod nominatur non solum in hoc seculo, sed etiam in futuro.

12. Et omnia subiecit sub pedibus ejus, et ipsum dedit caput supra omnem Ecclesiam,

13. Quae est corpus ipsius, et plenitudo ejus qui omnia in omnibus administrat.

CAPUT II.

Fecistis ante mortui per Christum vivificati, non sicut gentes, sed gratis per fidem; ostendit gentes, quae prius alienae erant a Dei promissionibus, jam per Christum et fidem, quae Dei donum est, factas esse sanctorum coeives, idemque habere familiaritatem cum patribus et prophetis.

1. Et vos, cum essetis mortui delictis et peccatis vestris,

2. In quibus aliquando ambulastis secundum saeculum mundi hujus, secundum principem potestatis aëris hujus, spiritus, qui nunc operatur in filios diffidentiae,

3. In quibus et non omnes aliquando conversati sumus in desideriis carnis nostrae, facientes voluntatem carnis et cogitationum; et eramus natura filii irae, sicut et ceteri.

4. Deus autem, qui dives est in misericordia, protulit nimiam caritatem suam, qua dicitur nos,

5. Et cum essemus mortui peccatis, convivificavit nos in Christo (cujus gratia estis salvati);

6. Et coruscavit, et consedere fecit in caelestibus in Christo Jesu;

7. Ut ostenderet in saeculis super-nitentibus abundantes divitias gratiae suae in bonitate super nos in Christo Jesu.

8. Gratia enim estis salvati per fidem; et hoc non ex vobis, Dei enim donum est;

9. Non et operibus, ut in ills glorietur.

10. Ipsius enim sumus factura, creati in Christo Jesu, in operibus bonis quae preparavit Deus, ut in illis ambulemus.

11. Propter quod memores estote, quod diligimini praeputium, ab ea quae dicitur circumcisio in carne, manu facta;

12. Quia eratis illos in tempore sine

¹ Ps. 8, 8.
² Col. 2, 12

Christo, alienati a conversatione Israel et hospites testamentorum, promissionem spem non habentes, et sine Deo in hoc mundo.

13. Nunc autem in Christo Jesu, vos, qui aliquando eratis longe, facti estis prope in sanguine Christi.

14. Ipse enim est pax nostra; qui fecit utraque unum, et medium partemque materiam solvens, inimicitias in carne sua;

15. Legem mandatorum decretis evacuans, ut duos condat in semetipso in unum novum hominem, faciens pacem;

16. Et reconciliavit ambo in uno corpore Deo per crucem, interficiens inimicitias in semetipso.

17. Et veniens evangelizavit pacem vobis qui longe fuistis, et pacem his qui prope;

18. Quosiam per ipsum habemus accessum ambo in uno Spiritu ad Patrem.

19. Ergo jam non estis hospites, et adventae; sed estis cives sanctorum, et domestici Dei;

20. Superedificati super fundamentum apostolorum et prophetarum, ipso summo angulari lapide, Christo Jesu;

21. In quo omnis edificatio constructa crescit in templum sanctum in Domino;

22. In quo et vos coaedificamini in habitaculo Dei in Spiritu.

CAPUT III.

Paulus docuit hoc mysterium, prophetis et apostolis revelatum, gentes esse per Christum participes promissionum Dei, quae orati et spiritu corroboratur, et in caritate radicati, ad plenam divinae mysteria doceantur.

1. Hujus rei gratia, ego Paulus, vincens Christi Jesu, pro vobis gentibus;

2. Si tamen audistis dispensationem gratiae Dei, quae data est mihi in vobis;

3. Quosiam secundum revelationem notum mihi factum est sacramentum, sicut supra scripsi in brevi;

4. Prout potestis legentes intelligere prudentiam meam in mysterio Christi,

5. Quod aliis generalitatem non est agnatum filijs hominum, sicuti nunc revelatum est sanctis apostolis ejus, et prophetis in Spiritu;

6. Gentas esse coheredes, et concor-

¹ Rom. 5, 2.

porales, et comparticipes promissionum ejus in Christo Jesu per Evangelium.

7. Cujus factus sum minister, secundum donum gratiae Dei, quae data est mihi secundum operationem virtutis ejus.

8. Mihi omnium sanctorum minimo data est gratia loqui, in evangetiis evangelizari investigabiles divitias Christi,

9. Et illuminare omnes, quae sit dispensatio sacramenti absconditi a saeculis in Deo, qui omnia creavit,

10. Et innotescat principatibus et potestatibus in universis per Ecclesiam multiformis sapientia Dei;

11. Secundum praedestinationem saeculorum, quam fecit in Christo Jesu, Domino nostro,

12. In quo habemus fiduciam, et accessum in confidentia per fidem ejus,

13. Propter quod peto ne deficiatis in tribulationibus meis pro vobis, quae est gloria vestra.

14. Hujus rei gratia flecto genua mea ad Patrem Domini nostri Jesu Christi,

15. Ex quo omnis paternitas in caelis et in terra nominatur;

16. Ut det vobis secundum divitias gloriae suae, virtute corroborari per Spiritum ejus in interiorum hominum;

17. Christum habitare per fidem in cordibus vestris, in caritate radicati, et fundati.

18. Ut possitis comprehendere cum omnibus sanctis, quae sit longitudo, et latitudo, et profundum;

19. Scire etiam supereminenter scientiam caritatem Christi, ut impleamini in omnem plenitudinem Dei.

20. Et autem, qui potens est omnia facere superabundanter quam petimus aut intelligimus, secundum virtutem quae operatur in nobis,

21. Ipsi gloria in Ecclesia, et in Christo Jesu, in omnes generationes saeculi saeculorum. Amen.

CAPUT IV.

Ad unitatem spiritus hortatur, ostendens Christum diversa diversis modis charismata, et ad sui corporis edificationem variorum in Ecclesia instituisse ordines ad finem usque

¹ Sup. 1, 18.
² 1 Cor. 15, 9.
³ 1 Cor. 7, 27. Philip. 1, 27.
⁴ Rom. 12, 10.

1. Obscuro itaque vos, ego vincitus in Domino, ut digne ambuletis vocatione qua vocati estis;

2. Cum omni humilitate, et mansuetudine, cum patientia, supportantes invicem in caritate,

3. Solicitudine servare unitatem spiritus in vinculo pacis.

4. Unum corpus, et unus spiritus, sicut vocati estis in una spe vocationis vestrae;

5. Unus Dominus, una fides, unum baptisma;

6. Unus Deus et Pater omnium, qui est super omnes, et per omnia, et in omnibus nobis.

7. Unicusque autem nostrum data est gratia secundum mensuram donationis Christi.

8. Propter quod dicit: Ascendens in altum captivum duxit captivitatem, dedit dona hominibus.

9. Quod autem ascendit, quid est, nisi quia et descendit primum in inferiores partes terrae?

10. Qui descendit, ipse est et qui ascendit super omnes caelos, ut impleat omnia.

11. Et ipse dedit quasdam quidem apostolos, quasdam autem prophetas, alios vero evangelistas, alios autem pastores, et doctores;

12. Ad consummationem sanctorum in opus ministerii, in edificationem corporis Christi,

13. Donec occurramus omnes in unitatem fidei, et agnitionis Filii Dei, in Christum perfectum, in mensuram aetatis plenitudinis Christi;

14. Ut jam non simus parvuli fluctuantes, et circumferamur omni vento doctrinae in nequitiis hominum, in astutia ad circumventionem erroris;

15. Veritatem autem facientes in caritate, crescamus in illo per omnia, qui est caput Christus;

16. Ex quo totum corpus compactum,

¹ Mal. 2, 10.
² Rom. 12, 3. 1 Cor. 12, 11. 11. 1 Cor. 10, 13.
³ Ps. 67, 19.
⁴ 1 Cor. 12, 28.

et connexum per omnem juncturam sub-
ministrationis, secundum operationem in
mensuram uniuscujusque membri,
argumentum corporis facit in edificationem
sui in caritate.

17. Hoc igitur dico, et testificor in
Domino, ut jam non ambuletis, sicut
et gentes ambulantes in vanitate sensus
sui;

18. Tenebris obscuratum habentes
intellectum; alienati a vita Dei, per
ignorantiam quam est in illis, propter
caecitatem cordis ipsorum;

19. Qui desperantes, semetipsos tradiderunt
impudicitiam, in operationem
immunditatis, in avaritiam.

20. Vos autem non ita didicistis Chris-
tum,

21. Si tamen illam audistis, et in ipso
edocili estis, autem est veritas in Jesu.

22. Deponere vos secundum pristinam
conversacionem veterem hominem,
qui corruptitur secundum desideria
erroris;

23. Renovamini autem spiritu mentis
vestre.

24. Et induite novum hominem, qui
secundum Deum creatus est in justitia,
et sanctitate veritatis.

25. Propter quod deponentes mendaciam,
quod proximi veritatem uniuscujusque
cum proximo suo, quoniam sumus invicem
membra.

26. Irascimini, et nolite peccare; sed
non occidat super iracundiam vestram.

27. Nolite locum dare diabolo.

28. Qui furabatur, jam non furetur;
magis autem laboret, operando manibus
suis quod bonum est, ut habeat unde
tribuat necessitati patienti.

29. Omnis sermo malus ex ore vestro
non procedat; sed si quis bonus ad edifi-
cationem fidei, ut det gratiam audien-
tibus.

30. Et nolite contristare Spiritum
sanctum Dei, in quo signati estis in diem
redemptionis.

31. Omnis amaritudo, et ira, et indig-
natio, et clamor, et blasphemia tollatur
a vobis, cum omni malitia.

32. Estote autem invicem benigni,

¹ Rom. 1, 21.

² Col. 3, 8.

³ Rom. 5, 4.

⁴ Col. 3, 12.

⁵ 1 Pet. 2, 1.

⁶ Zach. 5, 10.

⁷ Ps. 4, 5.

misericordes, donantes invicem, sicut
et Deus in Christo donavit vobis

CAPUT V.

Hortatur ad Christum imitatur, lege separati
ab omni vitioso ac scelerato, et redimendis
tempus, assumit spiritalia, que tradit,
exercitia; uxores vult subditas esse viris,
vires autem diligere uxores, sicut Christus
dilexit Ecclesiam.

1. Estote ergo imitatores Dei, sicut
filii carissimi.

2. Et ambulate in dilectione, sicut et
Christus dilexit nos, et tradidit semet-
ipsum pro nobis oblationem et hostiam
Deo in odorem suavitatis.

3. Fornicatio autem, et omnis im-
munditia, aut avaritia, nec nominetur
in vobis, sicut docet sanctus;

4. Aut turpitude, aut stultiloquium,
aut scurrilitas, que ad rem non pertinent;
sed magis gratiarum actio.

5. Hoc enim sciote intelligentes, quod
omnis fornicator, aut immundus, aut
avarus, quod est idolorum servitus, non
habet hereditatem in regno Christi et
Dei.

6. Nemo vos seducat inanibus verbis;
propter hæc enim venit ira Dei in filios
dilectionis.

7. Nolite ergo effici participes eorum.

8. Eratis enim aliquando tenebræ,
nunc autem lux in Domino. Ut filii lucis
ambulate;

9. Fructus enim lucis est in omni
bonitate, et justitia, et veritate.

10. Probantes quid sit beneplacitum
Deo;

11. Et nolite communicare operibus
infuctuosus tenebrarum; magis autem
autem redarguite.

12. Que enim in occulto fiunt ab ipsis,
turpe est et dicere.

13. Omnia autem que arguantur, a
lumine manifestantur, omne enim quod
manifestatur, lumen est.

14. Propter quod dicit: Surge, qui
dormis, et exurge a mortuis, et illumi-
nabit te Christus.

15. Videte itaque, fratres, quomodo

¹ Jac. 4, 7.

² Col. 3, 13.

³ Joan. 15, 24 et 15, 13, Joan. 4, 21.

⁴ Col. 2, 5.

⁵ Matth. 21, 4. Marc. 13, 5. Luc. 21, 8

⁶ 1 Thess. 2, 3.

caute ambuletis; non quasi insipientes,
16. Sed ut sapientes; redimentes tem-
pus, quoniam dies mali sunt.

17. Propterea nolite fieri impruden-
tes, sed intelligentes que sit voluntas
Dei.

18. Et nolite inebriari vino, in quo est
luxuria; sed implomini Spiritu sancto,

19. Loquentes vobismetipsis in psal-
mis, et hymnis, et canticis spiritalibus,
cantantes et psallentes in cordibus
vestris Domino,

20. Gratias agentes semper pro omni-
bus, in nomine Domini nostri Jesu Chri-
sti, Deo et Patri;

21. Subjecti invicem in timore Christi.

22. Mulieres viris suis subditæ sint,
sicut Domino;

23. Quoniam vir caput est mulieris,
sicut Christus caput est Ecclesie: ipse,
Salvator corporis ejus,

24. Sed sicut Ecclesia subjecta est
Christo, ita et mulieres viris suis in om-
nibus.

25. Viri, diligite uxores vestras, sicut
et Christus dilexit Ecclesiam, et seipsum
tradidit pro ea,

26. Ut illam sanctificaret, mundans
lavacro aque in verbo vite,

27. Ut exhiberet ipso sibi gloriosam
Ecclesiam, non habentem maculam, aut
rugam, aut aliquid injuriosum; sed ut
sit sancta et immaculata.

28. Ita et viri debent diligere uxores
suis ut corpora sua. Qui suam uxorem
diligit, seipsum diligit.

29. Nemo enim unquam carnem suam
edocit habuit; sed nutrit, et fovet eam,
sicut et Christus Ecclesiam,

30. Quia membra sumas corporis
ejus, de carne ejus et de ossibus ejus.

31. Propter hoc relinquet homo pa-
trem, et matrem suam, et adheribit
uxori suæ; et erunt duo in carne una.

32. Sacramentum hoc magnum est;
ego autem dico in Christo et in Eccle-
sia.

33. Veruntamen et vos singuli, unus-
cujusque uxorem suam sicut seipsum di-
ligat, uxor autem tunc vitam suam.

¹ Col. 4, 5.

² Rom. 13, 2. 1 Thess. 4, 2.

³ Gen. 3, 16. Col. 3, 18. 1 Pet. 3, 1.

⁴ 1 Cor. 11, 3.

⁵ Col. 3, 10.

⁶ Gal. 2, 24. Matth. 10, 5. Marc. 10, 7

⁷ 1 Cor. 6, 16.

CAPUT VI.

Filii parentibus, servique dominis obediant,
rursusque parentes erga filios, et domini
erga servos sui memores sint officii; monent
Dei armaturam, cujus partes explicat, in-
cunctam, ad resistendum spiritualibus in-
imicis, petens etiam ut pro se orent.

1. Filii obedite parentibus vestris in
Domino, hoc enim iustum est.

2. Honora patrem tuum, et matrem
tuam, quod est mandatum primum in
promissione,

3. Ut bene sit tibi, et sis longævus
super terram.

4. Et vos, patres, nolite ad iracun-
diam provocare filios vestros; sed educate
illos in disciplina et correptione Domini.

5. Servi, obedite dominis carnalibus
cum timore, et tremore, in simplicitate
cordis vestri, sicut Christo;

6. Non ad oculum servientes, quasi
hominibus placentes; sed ut servi Chri-
sti, facientes voluntatem Dei ex animo,

7. Cum bona voluntate servientes,
sicut Domino, et non hominibus;

8. Scientes quoniam uniuscujusque,
quodcumque fecerit bonum, quod recipit
a Domino, sive servus, sive liber.

9. Et vos, domini, eadem facite illis,
remittentes minas; scientes quia et illo-
rum, et vestrorum Dominus est in caelis, et
Hæresorum acceptio non est apud eum.

10. De cetero, fratres, confortamini
in Domino, et in potentia virtutis ejus.

11. Induite vos armaturam Dei,
ut possitis stare adversus insidias diaboli.

12. Quoniam non est nobis collocatio
adversus principes, et potestates, adversus
mundi rectores tenebrarum harum, contra
spiritualia nequitia, in caelestibus.

13. Propterea accipite armaturam Dei,
ut possitis resistere in die illo, et in
omnibus perfecti stare.

14. Stare ergo succineti lumbos vestros
in veritate, et induiti loriceam justiti-
æ;

15. Et calcate pedes in preparatione
Evangelii pacis;

16. Quia inimicus vester est diabolus,
qui circumloquitur sicut leo rugiens,
inveniens quem devorare possit.

17. Resistite illi, et stantem in firmamento
vestro, et accincti loriceam fidei, et
cassis conscientie, et loriceam pacis, et
calceamentum Evangelii, ut possitis
stare adversus omnes insidias diaboli.

18. Quia non est nobis collocatio
adversus principes, et potestates, adversus
mundi rectores tenebrarum harum, contra
spiritualia nequitia, in caelestibus.

19. Propterea accipite armaturam Dei,
ut possitis resistere in die illo, et in
omnibus perfecti stare.

20. Stare ergo succineti lumbos vestros
in veritate, et induiti loriceam justiti-
æ;

21. Et calcate pedes in preparatione
Evangelii pacis;

22. Quia inimicus vester est diabolus,
qui circumloquitur sicut leo rugiens,
inveniens quem devorare possit.

23. Resistite illi, et stantem in firmamento
vestro, et accincti loriceam fidei, et
cassis conscientie, et loriceam pacis, et
calceamentum Evangelii, ut possitis
stare adversus omnes insidias diaboli.

24. Quia non est nobis collocatio
adversus principes, et potestates, adversus
mundi rectores tenebrarum harum, contra
spiritualia nequitia, in caelestibus.

25. Propterea accipite armaturam Dei,
ut possitis resistere in die illo, et in
omnibus perfecti stare.

26. Stare ergo succineti lumbos vestros
in veritate, et induiti loriceam justiti-
æ;

27. Et calcate pedes in preparatione
Evangelii pacis;

28. Quia inimicus vester est diabolus,
qui circumloquitur sicut leo rugiens,
inveniens quem devorare possit.

29. Resistite illi, et stantem in firmamento
vestro, et accincti loriceam fidei, et
cassis conscientie, et loriceam pacis, et
calceamentum Evangelii, ut possitis
stare adversus omnes insidias diaboli.

30. Quia non est nobis collocatio
adversus principes, et potestates, adversus
mundi rectores tenebrarum harum, contra
spiritualia nequitia, in caelestibus.

31. Propterea accipite armaturam Dei,
ut possitis resistere in die illo, et in
omnibus perfecti stare.

32. Stare ergo succineti lumbos vestros
in veritate, et induiti loriceam justiti-
æ;

33. Et calcate pedes in preparatione
Evangelii pacis;

34. Quia inimicus vester est diabolus,
qui circumloquitur sicut leo rugiens,
inveniens quem devorare possit.

35. Resistite illi, et stantem in firmamento
vestro, et accincti loriceam fidei, et
cassis conscientie, et loriceam pacis, et
calceamentum Evangelii, ut possitis
stare adversus omnes insidias diaboli.

36. Quia non est nobis collocatio
adversus principes, et potestates, adversus
mundi rectores tenebrarum harum, contra
spiritualia nequitia, in caelestibus.

37. Propterea accipite armaturam Dei,
ut possitis resistere in die illo, et in
omnibus perfecti stare.

38. Stare ergo succineti lumbos vestros
in veritate, et induiti loriceam justiti-
æ;

39. Et calcate pedes in preparatione
Evangelii pacis;

40. Quia inimicus vester est diabolus,
qui circumloquitur sicut leo rugiens,
inveniens quem devorare possit.

41. Resistite illi, et stantem in firmamento
vestro, et accincti loriceam fidei, et
cassis conscientie, et loriceam pacis, et
calceamentum Evangelii, ut possitis
stare adversus omnes insidias diaboli.

42. Quia non est nobis collocatio
adversus principes, et potestates, adversus
mundi rectores tenebrarum harum, contra
spiritualia nequitia, in caelestibus.

43. Propterea accipite armaturam Dei,
ut possitis resistere in die illo, et in
omnibus perfecti stare.

44. Stare ergo succineti lumbos vestros
in veritate, et induiti loriceam justiti-
æ;

45. Et calcate pedes in preparatione
Evangelii pacis;

46. Quia inimicus vester est diabolus,
qui circumloquitur sicut leo rugiens,
inveniens quem devorare possit.

47. Resistite illi, et stantem in firmamento
vestro, et accincti loriceam fidei, et
cassis conscientie, et loriceam pacis, et
calceamentum Evangelii, ut possitis
stare adversus omnes insidias diaboli.

48. Quia non est nobis collocatio
adversus principes, et potestates, adversus
mundi rectores tenebrarum harum, contra
spiritualia nequitia, in caelestibus.

49. Propterea accipite armaturam Dei,
ut possitis resistere in die illo, et in
omnibus perfecti stare.

50. Stare ergo succineti lumbos vestros
in veritate, et induiti loriceam justiti-
æ;

51. Et calcate pedes in preparatione
Evangelii pacis;

52. Quia inimicus vester est diabolus,
qui circumloquitur sicut leo rugiens,
inveniens quem devorare possit.

53. Resistite illi, et stantem in firmamento
vestro, et accincti loriceam fidei, et
cassis conscientie, et loriceam pacis, et
calceamentum Evangelii, ut possitis
stare adversus omnes insidias diaboli.

54. Quia non est nobis collocatio
adversus principes, et potestates, adversus
mundi rectores tenebrarum harum, contra
spiritualia nequitia, in caelestibus.

55. Propterea accipite armaturam Dei,
ut possitis resistere in die illo, et in
omnibus perfecti stare.

56. Stare ergo succineti lumbos vestros
in veritate, et induiti loriceam justiti-
æ;

57. Et calcate pedes in preparatione
Evangelii pacis;

58. Quia inimicus vester est diabolus,
qui circumloquitur sicut leo rugiens,
inveniens quem devorare possit.

59. Resistite illi, et stantem in firmamento
vestro, et accincti loriceam fidei, et
cassis conscientie, et loriceam pacis, et
calceamentum Evangelii, ut possitis
stare adversus omnes insidias diaboli.

60. Quia non est nobis collocatio
adversus principes, et potestates, adversus
mundi rectores tenebrarum harum, contra
spiritualia nequitia, in caelestibus.

61. Propterea accipite armaturam Dei,
ut possitis resistere in die illo, et in
omnibus perfecti stare.

62. Stare ergo succineti lumbos vestros
in veritate, et induiti loriceam justiti-
æ;

63. Et calcate pedes in preparatione
Evangelii pacis;

64. Quia inimicus vester est diabolus,
qui circumloquitur sicut leo rugiens,
inveniens quem devorare possit.

65. Resistite illi, et stantem in firmamento
vestro, et accincti loriceam fidei, et
cassis conscientie, et loriceam pacis, et
calceamentum Evangelii, ut possitis
stare adversus omnes insidias diaboli.

66. Quia non est nobis collocatio
adversus principes, et potestates, adversus
mundi rectores tenebrarum harum, contra
spiritualia nequitia, in caelestibus.

67. Propterea accipite armaturam Dei,
ut possitis resistere in die illo, et in
omnibus perfecti stare.

68. Stare ergo succineti lumbos vestros
in veritate, et induiti loriceam justiti-
æ;

69. Et calcate pedes in preparatione
Evangelii pacis;

70. Quia inimicus vester est diabolus,
qui circumloquitur sicut leo rugiens,
inveniens quem devorare possit.

71. Resistite illi, et stantem in firmamento
vestro, et accincti loriceam fidei, et
cassis conscientie, et loriceam pacis, et
calceamentum Evangelii, ut possitis
stare adversus omnes insidias diaboli.

72. Quia non est nobis collocatio
adversus principes, et potestates, adversus
mundi rectores tenebrarum harum, contra
spiritualia nequitia, in caelestibus.

73. Propterea accipite armaturam Dei,
ut possitis resistere in die illo, et in
omnibus perfecti stare.

74. Stare ergo succineti lumbos vestros
in veritate, et induiti loriceam justiti-
æ;

75. Et calcate pedes in preparatione
Evangelii pacis;

76. Quia inimicus vester est diabolus,
qui circumloquitur sicut leo rugiens,
inveniens quem devorare possit.

77. Resistite illi, et stantem in firmamento
vestro, et accincti loriceam fidei, et
cassis conscientie, et loriceam pacis, et
calceamentum Evangelii, ut possitis
stare adversus omnes insidias diaboli.

78. Quia non est nobis collocatio
adversus principes, et potestates, adversus
mundi rectores tenebrarum harum, contra
spiritualia nequitia, in caelestibus.

79. Propterea accipite armaturam Dei,
ut possitis resistere in die illo, et in
omnibus perfecti stare.

80. Stare ergo succineti lumbos vestros
in veritate, et induiti loriceam justiti-
æ;

81. Et calcate pedes in preparatione
Evangelii pacis;

82. Quia inimicus vester est diabolus,
qui circumloquitur sicut leo rugiens,
inveniens quem devorare possit.

83. Resistite illi, et stantem in firmamento
vestro, et accincti loriceam fidei, et
cassis conscientie, et loriceam pacis, et
calceamentum Evangelii, ut possitis
stare adversus omnes insidias diaboli.

84. Quia non est nobis collocatio
adversus principes, et potestates, adversus
mundi rectores tenebrarum harum, contra
spiritualia nequitia, in caelestibus.

85. Propterea accipite armaturam Dei,
ut possitis resistere in die illo, et in
omnibus perfecti stare.

86. Stare ergo succineti lumbos vestros
in veritate, et induiti loriceam justiti-
æ;

87. Et calcate pedes in preparatione
Evangelii pacis;

88. Quia inimicus vester est diabolus,
qui circumloquitur sicut leo rugiens,
inveniens quem devorare possit.

89. Resistite illi, et stantem in firmamento
vestro, et accincti loriceam fidei, et
cassis conscientie, et loriceam pacis, et
calceamentum Evangelii, ut possitis
stare adversus omnes insidias diaboli.

90. Quia non est nobis collocatio
adversus principes, et potestates, adversus
mundi rectores tenebrarum harum, contra
spiritualia nequitia, in caelestibus.

91. Propterea accipite armaturam Dei,
ut possitis resistere in die illo, et in
omnibus perfect

16. In omnibus sumentes scutum fidei, in quo possitis omnia tela nequissimi ignea extinguere.

17. Et galum salutis assumite, et gladium spiritus (quod est verbum Dei).

18. Per omnem orationem et observationem oraturis omni tempore in spiritu, et in ipso vigilantibus in omni instantia, et obsecratione pro omnibus sanctis.

19. Et pro me, ut detur mihi sermo in apertione oris meae cum fiducia, notam facere mysterium Evangelii.

20. Pro quo legatione fungor in ca-

¹ Isa. 56, 17. I. Thess. 5, 8.

² Col. 4, 2.

EPISTOLA BEATI PAULI APOSTOLI

AD PHILIPPENSES.

CAPUT I.

Et magno affectu quem habet erga Philippenses manifestat eis pressuras suas in maiore Evangelii fructum cessasse; quam utilitatem si non spectaret, omnino dissolvi cuperet, et esse cum Christo, neque adoraret ut digno Christo Evangelio converserent, propter quem iam afflictiones sustinerunt.

1. Paulus et Timotheus, servi Jesu Christi, omnibus sanctis in Christo Jesu, qui sunt Philippis, cum episcopis, et discipulis.

2. Gratia vobis et pax a Deo, Patre nostro, et Domino Jesu Christo.

3. Gratias ago Deo meo in omni memoria vestri;

4. Semper in cunctis orationibus meis pro omnibus vobis, cum gaudio deprecationem faciens.

5. Super communicatione vestra in Evangelio Christi a prima die usque nunc;

6. Confidens hoc ipsum, quia qui con-

tona; ita ut in ipso andeam, prout oportet me, loqui.

21. Ut autem et vos sciatís quae circa me sunt, quid agam, omnia vobis nota faciet Tychicus, carissimus frater, et dilectus minister in Domino;

22. Quem misi ad vos in hoc ipsum, ut cognoscatis quae circa nos sunt, et consoletur corda vestra.

23. Pax fratribus, et caritas cum fide, a Deo Patre, et Domino Jesu Christo.

24. Gratia cum omnibus qui diligunt Dominum nostrum Jesum Christum in incorruptione. Amen.

³ Col. 4, 8. II Thess. 3, 1.

44. Et plures e fratribus in Domino confidentes vinculis meis, abundantius auderent sine timore verbum Dei loqui.

45. Quidam quidem et propter inviam et contentionem, quidam autem et propter bonam voluntatem Christianum predicant;

46. Quidam ex caritate, scientes quoniam in defensionem Evangelii positus sum;

47. Quidam autem ex contentione Christum annuntiant non sincere, existimantes pressuram se suscitare vinculis meis.

48. Quid enim? Dum omni modo, sive per occasionem, sive per veritatem, Christus annuntietur; et in hoc gaudeo, sed et gaudebo.

49. Scio enim quia hoc mihi provenerit ad salutem, per vestram orationem, et administrationem spiritus Jesu Christi.

50. Secundum expectationem et spem meam, quia in nullo confundar; sed in omni fiducia sciet semper, et nunc magnificabitur Christus in corpore meo, sive per vitam, sive per mortem.

51. Mihi enim vivere Christus est, et mori lacrum.

52. Quod si vivere in carne, hic mihi fructus operis est, et quid eligam ignoro.

53. Coarctor autem et duobus: desiderium habens dissolvi, et esse cum Christo, multo magis melius;

54. Permanere autem in carne, necessarium propter vos.

55. Et hoc confidenter scio quia manebo, et permanebo omnibus vobis, ad profectum vestrum, et gaudium fidei;

56. Ut gratulatio vestra abundet in Christo Jesu in me, per meum adventum iterum ad vos.

57. Tantum digne Evangelio Christi conversamini, ut sive cum venero, et videro vos, sive absens audiam de vobis, quia statis in uno spiritu unanimes, collaborantes fidei Evangelii;

58. Et in nullo terrenamini ab adversariis, quae illis est causa perditionis, vestri autem salutis et hoc a Deo;

59. Quia vobis donatum est pro Christo, non solum ut in eum credatis, sed ut etiam pro illo patiamini,

60. Idem certamen habentes, quale

¹ Eph. 4, 1. Col. 1, 10. I. Thess. 2, 12.

² Hebr. 2, 9.

et vidistis in me, et nunc audistis de me.

CAPUT II.

Ad metam dilectionem et concordiam ambiquo modestam miro affectu eos hortatur, exemplo Christi, in cujus nomine omnes genui nunc flectitur, utque suam in illis operentur salutem; congratulatur tunc illis quod inter malos sancte vivant, tum sibi quod tales habeat discipulos; Timotheum laudat a sincera Evangelii predicatione et obedientia; simul et Epaphroditum, quem ad eos mittit, postquam ab aegritudine convalescit.

1. Si qua ergo consolatio in Christo, si quod solatium caritatis, si qua societas spiritus, si qua viscera misericordiae;

2. Implete caritatem meam, ut idem sapientia, eandem caritatem habentes, unanimes, in ipsum sentientes;

3. Nil in contentione, neque per inanem gloriam, sed in humilitate superiores sibi invicem arbitantes;

4. Nos quae sua sunt singuli considerantes, sed ea quae aliorum.

5. Hoc enim sentite in vobis, quod et in Christo Jesu.

6. Qui cum in forma Dei esset, non rapinam arbitratus est esse se equalem Deo;

7. Sed semetipsum exinanivit, formam servi accipiens, in similitudinem hominum factus, et habitu inventus ut homo.

8. Humiliavit semetipsum, factus obediens usque ad mortem, mortem autem crucis.

9. Propter quod et Deus exaltavit illum, et donavit illi nomen quod est super omne nomen,

10. Ut in nomine Jesu omne genua flectatur caelestium, terrestrium, et infernorum,

11. Et omnis lingua confiteatur quod Dominus Jesus Christus in gloria est Dei Patris.

12. Itaque, carissimi mei (sicut semper obediistis), non ut in presentia mei tantum, sed multo magis nunc in absentia mea, cum metu et tremore vestram salutem operamini.

13. Deus est enim, qui operatur in vobis et velle et perficere, pro bona voluntate.

¹ Isa. 45, 24. Rom. 14, 11.

14. ¹Omnia autem facite sine murmurationibus et hesitationibus.
15. Ut sitis sine querela, et simplices filii Dei, sine reprehensione, in medio nationis prave et perverse, inter quos lucetis sicut luminaria in mundo;

16. Verbum vitae continentis ad gloriam meam in die Christi, quia non in vacuum cucurri, necque in vacuum laboravi.

17. Sed et si immobilis supra sacrificium, et observium fidei vestre, gaudeo, et congratulor omnibus vobis;

18. Idipsum autem et vos gaudeo, et congratulamini mihi.

19. Spero autem in Domino Jesu ²Timotheum me cito mittere ad vos, ut et ego bene animo sim, cognitis quae circa vos sunt;

20. Neminem enim habeo tam unanimem, qui sincera affectione pro vobis sollicitus sit.

21. ³Omnes enim quae sua sunt quaerunt, non quae sunt Jesu Christi.

22. Experimen vni autem ejus cognoscite, quia sicut patris illius, mecum servivit in Evangelio.

23. Hinc igitur spero me mittere ad vos, mox ut videam quae circa me sunt.

24. Confido autem in Domino, quoniam et ipse veniam ad vos cito.

25. Necessarium autem existimavi, Epaphroditum fratrem, et cooperatorem, et commisionem meam, vestrum autem apostolum, et ministrum necessitatis meae, mittere ad vos;

26. Quoniam quidem omnes vos desiderabat, et nostros etiam propterea quod audieratis illum infirmatum;

27. Nam et infirmatus est usque ad mortem; sed Deus misertus est ejus; non solum autem ejus, verum etiam et mei, ne tristitiam super tristitiam haberem.

28. Festinantius ergo misi illum, ut viso ego iterum gaudeatis, et ego sine tristitia sim.

29. Excipite itaque illum cum omni gaudio in Domino, et ejusmodi cum honore habetote;

30. Quoniam propter opus Christi usque ad mortem accessit, tradens animam suam, ut impleteret id quod ex vobis decerat erga meum obsequium.

¹ 1 Pet. 4, 9.
² Act. 16, 1.

CAPUT III.

Nemo legalibus gloriari potest, alioqui Paulus id maxime conveniret; qui tanquam omnia haec detrimentum arbitrans est, ut Dei justitiam ex fide in Christum adipsacerat, semper profectus ut tandem perfectionem consequeretur; quapropter Philippenses hortatur ut ipsum, et non dyasculos, crucis Christi inimicos, imitentur.

1. De cetero, fratres mei, gaudente in Domino. Eadem vobis scribere, mihi quidem non pigrum, vobis autem necessarium.

2. Videte canes, videte malos operarios, videte concisionem.

3. Nos enim sumus circumcisio, qui spiritu servimus Deo, et gloriamur in Christo Jesu, et non in carne fiduciam habentes;

4. Quosquam ego habeam confidentiam et in carne, si quis illius videtur confidere in carne, ego magis.

5. Circumcisus octavo die, ex genere Israel, de tribu Benjamin, Hebraeus ex Hebraeis; secundum legem pharisaeus;

6. Secundum emulationem persequens Ecclesiam Dei; secundum justitiam, quae in lege est, convensus sine querela.

7. Sed quae mihi fuerant iocra, haec arbitratus sum propter Christum detrimenta.

8. Veritatem enim existimo detrimentum esse, propter eminentem scientiam Jesu Christi, Domini mei, propter quem omnia detrimentata feci, et arbitrator ut stercora, ut Christum lucrificarem.

9. Et invenio in illo, non habens meam justitiam, quae ex lege est, sed illam quae ex fide est Christi Jesu, quae ex Deo est justitia in fide;

10. Ad cognoscendum illum, et virtutem resurrectionis ejus, et societatem passionum illius, configuratus morti ejus;

11. Si quo modo occurram ad resurrectionem, quae est ex mortuis.

12. Non quod jam acceperim, aut jam perfectus sim; sequor autem, si quo modo comprehendam in quo et comprehensus sum in Christo Jesu.

13. Fratres, ego me non arbitror com-

³ 1 Cor. 13, 5.
⁴ Act. 23, 6.

CAPUT III.

prehendisse. Unum autem, quae quidem retro sunt obliviscens, ad ea vero quae sunt priora extendens meisum.

14. Ad destinatum persequor, ad brevium superius vocationis Dei in Christo Jesu.

15. Quicumque ego perfecti sumus, hoc sentiamus; et si quid aliter sapitis, et hoc vobis Deus revelabit.

16. Veritatem autem ad quod pervenimus, et idem sapiamus, et in eadem permanemus regula.

17. Imitatores mei estote, fratres, et observate eos qui in ambulanti, sicut habetis formam nostram.

18. Multi enim ambulantes, quos saepe dicebam vobis (nunc autem et fletus dico) inimicos crucis Christi,

19. Quorum finis interitus; quorum deus venter est; et gloria in confusione ipsorum, qui terra sapient.

20. Nostra autem conversatio in caelis est; unde etiam Salvatorem expectamus Dominum nostrum Jesum Christum,

21. Qui reformabit corpus humilitatis nostrae, configuratum corpori claritatis suae, secundum operationem quae etiam possit subjicere sibi omnia.

CAPUT IV.

Ad perseverantiam et spirituale gaudium, modestiam, pacem et gratiarum actiones eas composuit, pacem Dei ipsi exoptans, utque mordicus teneant quaecumque Dei sunt; laudans ipsos quod per Epaphroditum necessaria ad ipsam miserint.

1. Itaque, fratres mei carissimi et desideratissimi, gaudium meum, et corona mea, sic stato in Domino, carissimi.

2. Evolvam rogo, et Strychion deprecor, idipsum sapere in Domino.

3. Etiam rogo et te, germane compar, adjuva illas quae mecum laboraverunt in Evangelio, cum Clemente, et ceteris adiutoribus meis, quorum nomina sunt in libro vitae.

4. Gaudeo in Domino semper; iterum dico, gaudeo.

5. Modestia vestra nota sit omnibus hominibus; Dominus prope est.

6. Nihil solliciti sitis; sed in omni oratione, et observatione, cum gratiarum actione, petitione vestra innotescant apud Deum;

¹ Rom. 16, 17

7. Et pat Dei, quae esse oportet omnem sensum, custodiat corda vestra, et intelligentias vestras, in Christo Jesu.

8. De cetero, fratres, quaecumque sunt vera, quaecumque pudica, quaecumque justa, quaecumque sancta, quaecumque amabilia, quaecumque bona famo, si qua virtus, si qua laus disciplinae, haec cogitate.

9. Quae et didicistis, et accepistis, et audistis, et vidistis in me, haec agite; et Deus pacis erit vobiscum.

10. Gavisus sum autem in Domino vehementer, quoniam tandem aliquando reforescit pro me sentire, sicut et sentiat; occupati autem eratis.

11. Non quasi propter penuriam dico; ego enim didici, in quibus sum, sufficientes esse.

12. Scio et humiliari, solo et abundare (ubique et in omnibus institutus sum); et satiari, et esurire, et abundare, et penuriam pati.

13. Omnia possum in eo qui me confortat.

14. Veritatem bene fecistis, communicantes tribulationi meae.

15. Scitis autem et vos, Philippenses, quod in principio Evangelii, quando profectus sum a Macedonia, nulla mihi Ecclesia communicavit in ratione dati et accepti, nisi vos soli.

16. Quia et Thessalonicam semel et bis in usum mihi misistis.

17. Non quia quero datum, sed requiro fructum abundantem in ratione vestra.

18. Habeo autem omnia, et abundo; repletus sum, acceptis ab Epaphrodito, quem misistis, odorem suavitatis, ¹hostiam acceptam, placentem Deo.

19. Deus autem meus implet omne desiderium vestrum, secundum divitias suas, in gloria in Christo Jesu.

20. Deo autem et Patri nostro gloria in saecula saeculorum. Amen.

21. Salutate omnem snectum in Christo Jesu.

22. Salutant vos, qui mecum sunt, fratres. Salutant vos omnes sancti, maxime autem qui de Caesaris dome sunt.

23. Gratia Domini nostri Jesu Christi cum spiritu vestro. Amen.

² Rom. 12, 1

EPISTOLA BEATI PAULI APOSTOLI

AD COLOSSENSES.

CAPUT I.

Audita fide, caritate ac spe Colossensem, orat pro ipsis ap-
tolutus ut in scientia Dei bonique operibus periclitari; Christum Dei
imaginem dicit, per quem omnia creata sunt, et
qui caput est Ecclesie, quo omnia pacificata
sunt; hortatur ergo ut immobiles in fide per-
maneant, sequi dicat effectum Dei minist-
trum, ad predicandum mysterium a seculis
absconditum, et nunc manifestatum.

1. Paulus, apostolus Jesu Christi per
voluntatem Dei, et Timotheus frater,
2. Eis, qui sunt Colossis, sanctis, et
fidelibus fratribus in Christo Jesu.

3. Gratia vobis et pax a Deo, Patre
nostro, et Domino Jesu Christo. Gratias
agimus Deo, et Patri Domini nostri Jesu
Christi, semper pro vobis orantes.

4. Audientes fidem vestram in Christo
Jesu, et dilectionem quam habetis in
sanctis omnibus,

5. Propter spem que reposita est vo-
bis in cælis, quam audistis in verbo
veritatis Evangelii.

6. Quod pervenit ad vos, sicut et in
inverso mundo est, et fructificat, et
trecit, sicut in vobis, ex ea die qua
audistis et cognovistis gratiam Dei in
veritate,

7. Sicut didicistis ab Epaphra, caris-
simo conservo nostro, qui est fidelis pro
vobis minister Christi Jesu,

8. Qui etiam manifestavit nobis dilec-
tionem vestram in spiritu.

9. Ideo et nos ex qua die audivimus,
non cessamus pro vobis orantes, et pos-
tulant ut impleamini agnitione volun-

Roan. 1, 8.

tatis ejus, in omni sapientia et intel-
lectu spirituali;

10. Ut ambuletis digne Deo per om-
nia placentes; in omni opere bono fruc-
tificantes, et crescentes in scientia Dei;

11. In omni virtute confortati secun-
dum potentiam claritatis ejus, in omni
patientia et longanimitate cum gaudio;

12. Gratias agentes Deo Patri, qui di-
gnos nos fecit in partem sortis sancto-
rum in lumine;

13. Qui eripuit nos de potestate tene-
brarum, et transtulit in regnum Filii
dilectionis sue,

14. In quo habemus redemptionem
per sanguinem ejus, remissionem pec-
catorum;

15. Qui est imago Dei invisibilis, pri-
mogénitus omnis creatura;

16. Quoniam in ipso condita sunt
universa in cælis, et in terra, visibilia,
et invisibilia; sive throni, sive domina-
tiones, sive principatus, sive potestates;
omnia per ipsum, et in ipso creata sunt.

17. Et ipse est ante omnes, et omnia
in ipso constant.

18. Et ipse est caput corporis Ecclē-
siae, qui est principium, primogenitus
ex mortuis, ut sit in omnibus ipse pri-
matus tenens;

19. Quia in ipso complacuit omnem
plenitudinem inhabitare,

20. Et per eum reconciliare omnia in
ipsum, pacificans per sanguinem crucis
ejus, sive que in terris, sive que in cæ-
lis sunt.

21. Et vos cum essetis aliquando ali-

quati, et inimici in operibus malis;
22. Nunc autem reconciliavit in cor-
pore carnis ejus pro morte, exhibere
vos sanctos, et immaculatos, et irrepre-
hensibiles coram ipso;

23. Si tamen permanetis in fide fun-
dati, et stabiles, et immobiles a spe
Evangelii, quod audistis, quod predica-
tum est in universa creatura que sub
cælo est, cujus factus sum ego Paulus
minister.

24. Qui nunc gaudeo in passionibus
pro vobis, et adimpleo ea que desunt
passionum Christi, in carne mea, pro
corpore ejus, quod est Ecclesia,

25. Cujus factus sum ego minister secun-
dum dispensationem Dei, que data
est mihi in vos, ut impleam verbum Dei;

26. Mysterium, quod absconditum fuit
a seculis, et generationibus, nunc autem
manifestatum est sanctis ejus,

27. Quibus voluit Deus notas facere
dilectis glorie sacramenti hujus in gen-
tibus, quod est Christus, in vobis spes
glorie;

28. Quem nos annuntiamus, corrip-
tentes omnem hominem, et docentes
omnem hominem in omni sapientia, ut
exhibeamus omnem hominem perfectum
in Christo Jesu.

29. In quo et laboro, certo secun-
dum operationem ejus, quam operatur
in me in virtute.

CAPUT II.

Hæretur ut caveant se ullis aut persuasio-
nibus aut imperiis philosophorum, seu legem
voluntatem inducere seducatur a Christi fide;
per quem a peccatis, a potestate diaboli, et
ab adverso ipis chirographo liberati sunt,
ut nunc legalia decreta nullo in pretio nisi
habenda.

1. Volo enim vos scire qualem sollici-
tudinem habeam pro vobis, et pro iis qui
sunt Laodicis, et quicumque non vider-
unt faciem meam in carne;

2. Ut consoleretur corda ipsorum, in-
struat in caritate, et in omnes divitas
plenitudinis intellectus, in agnitionem
mysterii Dei Patris et Christi Jesu,

3. In quo sunt omnes thesauri sapien-
tiae et scientiae absconditi.

4. Hoc autem dico, ut nemo vos decipiat
in sublimitate sermonum.

1 1 Cor. 5, 2.

2 Eph. 2, 1.

5. Nam etsi corpore absens sum,
sed spiritu vobiscum sum, gaudeo, et
videns ordinem vestrum, et firmamen-
tum ejus, que in Christo est, fidei vestrae.

6. Sicut ergo accepistis Jesum Chris-
tum, Dominum, in ipso ambulate;

7. Radicati, et superedificati in ipso,
et confirmati fide, sicut et didicistis,
abundantes in illo in gratiarum actione.

8. Videte me quis vos decipiat per
philosophiam, et inanem fallaciam, secun-
dum traditionem hominum, secundum
elementa mundi, et non secundum
Christum;

9. Quia in ipso inhabitat omnis pleni-
tudo divinitatis corporaliter;

10. Ex istis in illo repleti, qui est ca-
put omnis principatus, et potestatis;

11. In quo et circumcisi estis circum-
cisione non manu facta in exspoliatioe
corporis carnis, sed in circumcissione
Christi;

12. Consepulti et in baptismo, in quo
et resurrexistis per fidem operationis
Dei, qui suscitavit illum a mortuis;

13. Et vos cum mortui essetis in
delictis, et præputio carnis vestre, con-
vulsi estis cum illo, donans vobis omnia
delicta;

14. Delens quod adversus nos erat
chirographum decreti, quod erat contrari-
um nobis, et ipsum tulit de medio,
affligens illud cruci;

15. Et exspolians principatus et po-
tentes, tradidit conditionem, palmam
triumphantium illos in semetipso.

16. Nemo ergo vos judicet in cibo,
aut in potu, aut in parte diei festi, aut
neomeniæ, aut sabbatorum;

17. Que sunt umbra futurorum, cor-
pus autem Christi.

18. Nemo vos seducat volens in hu-
militate, et religione angelorum, quem
non vidit ambulans, frustra inflatus
sensu carnis sue;

19. Et non tenens caput, ex quo to-
tum corpus, per nervos et conjunctiones
subministratum et constructum, crescit
in augmentum Dei.

20. Si ergo mortui estis cum Christo
ab elementis hujus mundi, quid adhuc
tanquam viventes in mundo decernitis?

21. Ne tangeritis, neque gustaveritis,
neque contractaveritis;

2 Math. 14, 4.

22. Quae sunt omnia in interiorum ipso usu, secundum praecepta et doctrinas hominum.

23. Quae sunt rationem quidem habentia sapientiae in superstitione, et humilitate, et non ad parcendum corpori, non in honore aliquo ad saturatorem carnis.

CAPUT III.

In moribus eos informat, ad exuto veteri homine cum actibus suis, quos hic explicat, novum induant; in quo nos est distinctio rationis aut conditionis; assumantque virtutes, ac variis moribus Deum laudent, cuncta ad ipsum referentes; docet deinde quomodo se habere debeant uxores et mariti, filii et patres, servi ac domini.

1. Igitur, si consurrexistis cum Christo, quae sursum sunt querite, ubi Christus est in dextera Dei sedens;

2. Quae sursum sunt sapite, non quae super terram.

3. Mortui enim estis, et vita vestra est abscondita cum Christo in Deo.

4. Cum Christus apparuerit, vita vestra, tunc et vos apparebitis cum ipso in gloria.

5. Mortificate ergo membra vestra, quae sunt super terram, fornicationem, immunditiam, libidinem, concupiscentiam malam, et avaritiam, quae est simulacrorum servitus;

6. Propter quae venit Ira Dei super filios incredulitatis;

7. In quibus et vos ambulastis allquando, cum viveretis in illis.

8. Nunc autem deponite et vos omnia, iram, indignationem, malitiam, blasphemiam, turpem sermonem de ore vestro.

9. Nolite mentiri invicem, expollentes vos veterem hominem cum actibus suis.

10. Et induentes novum, eum qui renovatur in agnitionem, secundum imaginem eius qui creavit illum;

11. Ubi non est gentilitas, et Iudaes, circumcisio, et praeputium, Barbarus, et Scythia, servus, et liber; sed omnia, et in omnibus Christus.

* Eph. 5, 2.
 * Rom. 8, 4. Eph. 4, 22. Hebr. 12, 1. 1 Pet. 2, 1 et 4, 2.
 * Gen. 1, 26.
 * 1 Cor. 10, 31.

12. Induite vos ergo sicut electi Dei, sancti, et dilecti, viscera misericordiae, benignitatem, humilitatem, modestiam, patientiam;

13. Sopportantes invicem, et donantes vobismetipsis, si quis adversus aliquem habet querelam; sicut et Dominus donavit vobis, Ira et vos.

14. Super omnia autem haec, caritatem habete, quod est vinculum perfectionis.

15. Et pax Christi exsulet in cordibus vestris, in qua et vocati estis in uno corpore; et grati estote.

16. Verbum Christi habitet in vobis abundanter, in omni sapientia, docentes, et commoneutes vosmetipsos, psalmis, hymnis, et canticis spiritualibus, in gratia cantantes in cordibus vestris Deo.

17. Omne quodcumque facitis in verbo aut in opere, omnia in nomine Domini Jesu Christi, gratias agentes Deo et Patri pro ipso.

18. Mulieres, subditi estote viris, sicut oportet, in Domino.

19. Viri, diligite uxores vestras, et nolite amari esse ad illas.

20. Filii, obedite parentibus pro omnia, hoc enim placitum est in Domino.

21. Patres, nolite ad indignationem provocare filios vestros, ut non pusilla animo fiant.

22. Servi, obedite pro omnia dominis carnalibus, non ad oculum servientes, quasi hominibus placentes; sed in simplicitate cordis, timentes Deum.

23. Quodcumque facitis, ex animo operamini, sicut Domino, et non hominibus;

24. Scientes quod a Domino accipitis retributionem hereditatis. Domino Christo servite.

25. Qui enim injuriam facit, recipiet illi quod inique gessit; et non est personarum acceptio apud Deum.

CAPUT IV.

Pro se capti ipsos precari, et caute ac discretè cum iudeis conversari; multique qui manifestent eis quae apud ipsum agantur, et variorum salutationes adscribit, cupiens

* Eph. 5, 22. 1 Pet. 3, 1.
 * Eph. 6, 1.
 * Eph. 6, 4.
 * Tit. 2, 9. 1 Pet. 2, 18.
 * Rom. 2, 6.

et et haec et similiter Laodicensium epistola apud utramque legatur Ecclesiam.

1. Domini, quod justum est et aequum servis praestare, scientes quod et vos Dominum habetis in caelo.

2. Orationi instate, vigilantes in ea in gratiarum actione;

3. Orantes simul et pro nobis, ut Deus aperiat nobis ostium sermonis ad loquendum mysterium Christi (propter quod etiam vincens sum).

4. Ut manifestem illud ita ut oportet me loqui.

5. In sapientia ambulante ad eos qui foris sunt, tempus redimentes.

6. Sermo vester semper in gratia sale sit conditus, ut sciatis quomodo oportet vos unicuique respondere.

7. Quae circa me sunt, omnia vobis nota faciet Tychicus, carissimus frater, et fidelis minister, et conservus in Domino;

8. Quem misi ad vos ad hoc ipsum, ut cognoscat quae circa vos sunt, et consuletur corda vestra,

9. Cum Onesimo carissimo, et fideli fratre, qui ex vobis est. Omnia, quae hic aguntur, nota facient vobis.

10. Salutat vos Aristarchus, concepti-

* Luc. 18, 1. 1 Thess. 5, 17.
 * Eph. 6, 19. 11 Thess. 3, 1. Col. 4, 8.

vus meus, et Marcus, consobrinus Barnabae, de quo acceptis mandata; si venerit ad vos, excipite illum;

11. Et Jesus, qui dicitur Justus; qui sunt ex circumcisione; hi soli sunt adiutores mei in regno Dei, qui mihi fuerunt solatio.

12. Salutat vos Epaphras, qui ex vobis est, servus Christi Iesu, semper sollicitus nobis vestris in orationibus, ut stetis perfecti, et pleni in omni voluntate Dei.

13. Testimonium enim illi perhibeo, quod habet multum laborem pro vobis, et pro his qui sunt Laodicea, et qui Hierapoli.

14. Salutat vos Lucas, medicus carissimus, et Demas.

15. Salutat fratres, qui sunt Laodicea, et Nympham, et quae in domo ejus est Ecclesia.

16. Et cum lecta fuerit apud vos epistola haec, facite ut et in Laodicensium Ecclesia legatur, et eam quae Laodicensium est, vos legatis.

17. Et dicit Archiepiscopus: Vide ministerium quod accepisti in Domino, ut illud impleris.

18. Salutatio mea manū Pauli: Memores estote vincularum meorum. Gloria vobiscum. Amen.

* Eph. 5, 15.
 * 11 Tim. 4, 11.

EPISTOLA BEATI PAULI APOSTOLI

AD THESSALONICENSIS PRIMA.

CAPUT I.

Thessalonicenses commendat, actis Deo gratias, quod susceptam semel fidem servaverint, Pauli, imo ipsius Domini imitatores effecti, ac forma reliquis credentibus, palmam ostendentes quem apud ipsum fructum Pauli praedicatione habuerit.

1. Paulus, et Silvanus, et Timotheus,

Ecclesiam Thessalonicensium, in Deo Patre, et Domino Jesu Christo.

2. Gratias agimus Deo semper pro omnibus vobis, memoriam vestri facientes in orationibus nostris sine intermissione;

3. Memores operis fidei vestrae, et laboris, et caritatis, et sustinentiae spei

Domini nostri Jesu Christi, ante Deum et Patrem nostrum;

4. Scientes, fratres dilecti a Deo, electionem vestram;

5. Quia Evangelium nostrum non fuit ad vos in sermone tantum, sed et in virtute, et in Spiritu sancto, et in plenitudine multa, sicut scitis quales fuerimus in vobis propter vos.

6. Et vos imitatores nostri facti estis, et Domini, excipientes verbum in tribulatione multa, cum gaudio Spiritus sancti;

7. Ita ut facti sitis forma omnibus credentibus in Macedonia, et in Achaia.

8. A vobis enim diffamatus est sermo Domini, non solum in Macedonia, et in Achaia, sed et in omni loco fides vestra, quae est ad Deum, profecta est, ita ut non sit nobis necesse quidquam loqui;

9. Ipsi enim de nobis annuntiant qualem introitum habuerimus ad vos; et quomodo conversi estis ad Deum a simularia, servite Deo vivo et vero.

10. Et expectare Filium ejus de caelis (quem suscitavit ex mortuis) Jesum, qui eripuit nos ab ira ventura.

CAPUT II.

Ostenit quomodo sinceram se exhibuit in predicando ipsi Evangelio, gratias Deo agens quod susceptum Dei verbum sedulo servaverint, passi multa a contrariis, sicut Ecclesiae Judaeae a Judaeis, qui cum Christo etiam passim omnes persequuntur; declarat etiam quam ardentem gerat erga ipsos afflictum.

1. Nam ipsi scitis, fratres, introitum nostrum ad vos, quia non inanis fuit;

2. Sed ante passi, et contumelias affecti (sicut scitis) in Philippis, educationibus in vobis in Deo nostro, locuti ad vos Evangelium Dei in multa sollicitudine.

3. Exhortatio enim nostra non de errore, neque de immunditia, neque in dolo;

4. Sed sicut probati sumus a Deo ut crederetur nobis Evangelium, ita loquimur, non quasi hominibus placentes, sed Deo, qui probat corda nostra.

5. Neque enim aliquid fulimus in sermone adulationis, sicut scitis; neque in occasione avaritiae; Deus testis est;

6. Nec querentes ab hominibus gloriam, neque a vobis, neque ab aliis.

7. Cum possemus vobis one, i esse ut Christi apostoli; sed facti sumus parvuli in medio vestrum, tanquam si matris foret filios suos.

8. Ita desiderantes vos, cupide volumus tradere vobis non solum Evangelium Dei, sed etiam animas nostras, quoniam carissimi nobis facti estis.

9. Memores enim estis, fratres, laboris nostri, et fatigationis; fructe ac die operantes, ne quom vestrum gravemur, praedicavimus in vobis Evangelium Dei.

10. Vos testes estis, et Deus, quam sancte et iuste, et sine querela, vobis qui credidistis, fuimus;

11. Sicut scitis, qualiter unumquemque vestrum (sicut pater filios suos);

12. Deprecantes vos et consolantes, testificati sumus, ut ambularetis digne Deo, qui vocavit vos in suum regnum et gloriam.

13. Ideo et nos gratias agimus Deo sine intermissione, quoniam cum accepissetis a nobis verbum auditis Dei, accepistis illud, non ut verbum hominum, sed (sicut est vere) verbum Dei, qui operatur in vobis, qui credidistis.

14. Vos enim imitatores facti estis, fratres, Ecclesiarum Dei, quae sunt in Judaea in Christo Jesu; quia eadem passi estis et vos a contrariis vestris, sicut et ipsi a Judaeis,

15. Qui et Dominum occiderunt Jesum, et prophetas, et nos persecuti sunt, et Deo non placent, et omnibus hominibus adversantur;

16. Prohibentes nos gentibus loqui ut salvae fiant, ut impleant peccata sua semper; pervenit enim ira Dei super illos usque in finem.

17. Nos autem, fratres, desolati a vobis ad tempus horam, aspectu, non corde, abundantius festinavimus faciem vestram videre cum multo desiderio;

18. Quoniam volumus venire ad vos; ego quidem Paulus, et semel, et iterum; sed impedit nos Satanasa.

19. Quae est enim nostra spes, aut gaudium, aut corona gloria? Nonne vos ante Dominum nostrum Jesum Christum estis in adventu ejus?

20. Vos enim estis gloria nostra et gaudium.

CAPUT III.

Mensura ne propter suas afflictiones a fide moverentur, moniti ad eos Timotheum, qui ipse roboraret, illo autem reverto gratias Deo agiti, quod in fide ac dilectione firmi permanerent; ostendens quantum cupiat illos invicere, ut applear quod deest filiis: ipsorum.

1. Propter quod non sustinentes amplius, placuit nobis remanere Athenis, solis;

2. Et misimus Timotheum, fratrem nostrum, et ministrum Dei in Evangelio Christi, ad confirmandos vos, et exhortandos pro fide vestra;

3. Ut nemo moveatur in tribulationibus istis; ipsi enim scitis quod in hoc positi sumus.

4. Nam et cum apud vos essemus, predicabamus vobis passuros nos tribulationes, sicut et factum est, et scitis.

5. Propterea et ego amplius non sustinentes, nisi ad cognoscendam fidem vestram, ne forte tentaverit vos is qui tentat, et inanis fiat labor noster.

6. Nunc autem veniente Timotheo ad nos a vobis, et annuntiate nobis fidem et caritatem vestram, et quia memoriam nostri habetis bonam semper, desiderantes nos videre, sicut et nos quoque vos;

7. Ideo consolati sumus, fratres, in vobis, in omni necessitate et tribulatione nostra, pro fide vestram;

8. Quoniam nunc vivimus, si vos stalis in Domino;

9. Quam enim gratiarum actionem possimus Deo retribuere pro vobis, in omni gaudio, quo gaudemus propter vos ante Deum nostrum?

10. Nocte ac die abundantius orantes, ut videamus faciem vestram, et compleremus ea quae deessent fidei vestrae.

11. Ipse autem Deus et Pater noster, et Dominus noster Jesus Christus, dirigat viam nostram ad vos.

12. Vos autem Dominum multiplicet, et abundare faciat caritatem vestram, in loquimur, et in omnes, quemadmodum et nos in vobis;

13. Ad confirmanda corda vestra sine querela in sanctitate, ante Deum et Patrem nostrum, in adventu Domini nostri Jesu Christi cum omnibus sanctis ejus. Amen.

CAPUT IIII.

CAPUT IV.

Hortatur ut tradita sibi precepta observent abstinentes a fornicatione, ac se mutuo diligentes, manibusque operantes, quo nullius quidquam desiderari cogatur; docet modum nostrae resurrectionis, ac inordinata tristitia se cruciat propter eos qui moriantur.

1. De cetero ergo, fratres, rogamus vos et obsecramus in Domino Jesu, ut quemadmodum accepistis, a nobis modo oportet vos ambulare, et placere Deo, sic et ambuletis, ut abundetis magia.

2. Scitis enim quae precepta dederim vobis pro Domino Jesum.

3. Haec est enim voluntas Dei, sanctificatio vestra; ut abstinentis vos a fornicatione;

4. Ut sciat unusquisque vestrum vos sumo possidere in sanctificatione, et honore;

5. Non in passione desiderari, sicut et gentes, quae ignorant Deum.

6. Et ne quis supergravidetur, neque circumveniat in negotio fratrem suum, quoniam videtis est Dominus de his omnibus, sicut praediximus vobis, et testificati sumus.

7. Non enim vocavit vos Deus in immunditiam, sed in sanctificationem.

8. Itaque qui haec spernit, non hominem spernit, sed Deum, qui etiam dedit Spiritum suum sanctum in vobis.

9. De caritate autem fraternitatis non necesse habemus scribere vobis, ipsi enim vos a Deo didicistis ut diligatis invicem.

10. Etenim illud facitis in omnes fratres in universa Macedonia. Rogamus autem vos, fratres, ut abundetis magia;

11. Et operam deditis ut quieti sitis, et ut vestram negotium agatis, et operemini manibus vestris, sicut precepimus vobis; et ut honeste ambuletis ad eos qui foris sunt, et nullius aliquid desideretis.

12. Nolimus autem vos ignorare, fratres, de dormientibus, ut non cristostomini, sicut et ceteri qui spem non habent.

13. Si enim credimus quod Jesus mortuus est, et resurrexit, ita et Deus eos qui dormierunt pro Jesum adducet cum eo.

¹ Act. 16, 19.

² Act. 20, 84. 1 Cor. 4, 12. I Thess. 2, 8.

³ Act. 18, 1.

⁴ Rom. 15, 2. Eph. 5, 17.

⁵ Joan. 13, 34 et 15, 19-17. I Joan. 2, 10 et 4, 12.

14. Hoc enim vobis dicimus in verbo Domini, ¹quia nos qui vivimus, qui residui sumus in adventum Domini, non preveniemus eos qui dormierunt.

15. Quoniam ipse Dominus in jussa, et in voce archangelorum, et in tuba dei descendet de caelo, et mortui, qui in Christo sunt, resurgent primi.

16. Deinde nos, qui vivimus, qui relinquamur, simul rapiemur cum illis in nubibus obviam Christo in aera; et sic semper cum Domino erimus.

17. Itaque consolamini invicem in verbis istis.

CAPIT V.

Diem iudicii desperatum adfuturum, qui tamen ipsos non potest incatus opprimere, cum semper ad illam se preparant, sed quasi illos etiam hortatur; monet quoque de obedientia erga suos praefectos, et quomodo invicem et erga Deum se habere debeant, orat pro ipsis, utique pro se orare precatur.

1. De temporibus autem, et momentis, fratres, non indigemus ut scribamus vobis;

2. ²Ipsi enim diligenter scitis, quia dies Domini, sicut fur in nocte, ita veniet.

3. Cum enim dixerint: Pax et securitas, tunc repentinus eius superveniet incertus, sicut dolor in utero habenti, et non effugiet.

4. Vos autem, fratres, non estis in tenebris, et vos in diebus illa tanquam fur comprehendat;

5. Omnes enim vos filii lucis estis, et filii diei: non sumus noctis, neque tenebrarum.

6. Igitur non dormiamus sicut et ceteri, sed vigilemus, et sobrii simus.

7. Qui enim dormiunt, nocte dormiunt; et qui ebrii sunt, nocte ebrii sunt.

8. Nos autem, qui diei sumus, sobrii simus, ³induti loriceam fidei et caritatis, et galeam spem salutis;

¹ I Cor. 15, 23.

² II Pet. 2, 10. Apoc. 8, 8 et 16, 15.

³ Ies. 59, 17. Eph. 6, 14-17.

9. Quoniam non posuit nos Deus in iram, sed in acquisitionem salutis per Dominum nostrum Jesum Christum,

10. Qui mortuus est pro nobis, ut sive vigilemus, sive dormiamus, simul cum illo vivamus.

11. Propter quod consolamini invicem, et edificate alterutrum, sicut et fecistis.

12. Rogamus autem vos, fratres, ut noveritis eos qui laborant inter vos, et praesunt vobis in Domino, et movent vos;

13. Ut habeatis illos abundantius in caritate propter opus filiorum; pacem habete cum eis.

14. Rogamus autem vos, fratres, corripite inquietos; consolamini pusillanimes, suscipite infirmos, patientes estote ad omnes.

15. Videte ne quis malum pro malo alicui reddat; sed semper quod bonum est sectamini in invicem, et in omnes.

16. Semper gaudete.

17. ⁴Sine intermissione orate.

18. In omnibus gratias agite; haec est enim voluntas Dei in Christo Jesu, in omnibus vobis.

19. Spiritum nolite extinguere.

20. Prophetas nolite spernere.

21. Omnia autem probate, quod bonum est tenete.

22. Ab omni specie mala abstinete vos.

23. Ipse autem Deus pacis sanctificet vos per omnia, ut integer spiritus vester, et anima, et corpus sine querela in adventu Domini nostri Jesu Christi servetur.

24. ⁵Fidelis est, qui vocavit vos; qui etiam facit.

25. Fratres, orato pro nobis.

26. Salutate fratres omnes in osculo sancto.

27. Adjure vos per Dominum, ut legatur epistola haec omnibus sanctis fratribus.

28. Gratia Domini nostri Jesu Christi vobiscum. Amen.

⁴ Prov. 17, 13 et 20, 22. Rom. 12, 17. I Pet. 3, 9.

⁵ Ecl. 18, 22. Luc. 18, 1. Col. 4, 2.

⁶ I Cor. 1, 9.

EPISTOLA BEATI PAULI APOSTOLI

AD THESSALONICENSES SECUNDA.

CAPIT I.

Gratias Deo agit pro fide ac tolerantia Thessalonicensium in persecutionibus, propter quas dicit illos gloriam, adversarios vero sitionem in die iudicii recepturos, orans ut digni habeantur vocatione Dei.

1. Paulus, et Silvanus, et Timotheus, Ecclesiae Thessalonicensium, in Deo, Patre nostro, et Domino Jesu Christo.

2. Gratia vobis et pax a Deo, Patre nostro, et Domino Jesu Christo.

3. Gratias agere debemus semper Deo pro vobis, fratres, ita ut dignum est, quoniam supercrescit fides vestra, et abundanter caritas uniuscujusque vestrum in invicem.

4. Ita ut et nos ipsi in vobis gloriamur in Ecclesiis Dei, pro patientia vestra, et fide, et in omnibus persecutionibus vestris, et tribulationibus, quas sustinetis.

5. In exemplum iusti iudicii Dei, ut digni habeamini in regno Dei, pro quo et patimini.

6. Si tamen justum est apud Deum, retribuere tribulationem illis qui vos tribulant;

7. Et vobis, qui tribulamini, requiem nobiscum in revelatione Domini Jesu, de caelo cum angelis virtutis ejus,

8. In flamma ignis dantis vindictam illis qui non noverunt Deum, et qui non obediunt Evangelio Domini nostri Jesu Christi;

9. Qui penas dabunt in interitu aeternae a facie Domini, et a gloria virtutis ejus;

¹ Eph. 5, 4.

10. Cum venerit glorificari in sanctis suis, et admirabilis fieri in omnibus qui crediderunt: quia creditum est testimonium nostrum super vos in die illo.

11. In quo etiam oramus semper pro vobis, ut dignetur vos vocatione sua Deus noster, et impleat omnem voluntatem bonitatis, et opus fidei in virtute;

12. Ut clarificet nomen Domini nostri Jesu Christi in vobis, et vos in illo, secundum gratiam Dei nostri, et Domini Jesu Christi.

CAPIT II.

De die Domini monet ne credant seductoribus, ostendens venturam prius filium perditionis, qui varia edet prodigia fallaciter, quibus reprobi seducturi; de electione et adae Thessalonicensium gratias agit, monens ut servent acceptas ab ipso traditiones, et pro eorum consolatione ac confirmatione orat.

1. Rogamus autem vos, fratres, pro adventu Domini nostri Jesu Christi, et pro vestra congregationis in ipsum.

2. Ut non cito moveamini a vestro sensu, neque terramini, neque per spiritum, neque per sermonem, neque per epistolam tanquam per nos missam, quasi instet dies Domini.

3. ¹Ne quis vos seducat ullo modo, quoniam nisi venerit discesse primum, et revelatus fuerit homo peccati, filius perditionis,

4. Qui adversatur, et extollitur super omne quod dicitur Deus, aut quod colitur, ita ut in templo Dei sedeat, ostendens se tanquam sit Deus.

5. Non retinetis quod cum aduocatum apud vos, haec dicebam vobis?

6. Et nunc quid destinate scitis, et velut in suo tempore.

7. Nam mysterium jam operatur iniquitatis; tantum ut qui tenet nunc, teneat, donec de medio fiat.

8. Et tunc revelabit ille iniquus, quem Dominus Jesus interficiet spiritu tris sui, et destruet illustratione adventus sui cum;

9. Cujus est adventus secundum operationem Satanae, in omni virtute, et signis, et prodigiis mendacibus.

10. Et in omni seductione iniquitatis illis qui pereunt, eo quod caritatem veritatis non receperunt ut salvi fierent. Ideo mittit illis Deus operationem erroris, ut credant mendacio.

11. Ut iudicentur omnes qui non crediderunt veritati, sed conenserunt iniquitati.

12. Nos autem debemus gratias agere Deo semper pro vobis, fratres dilecti a Deo, quod elegerit vos Deus primitias in salutem, in sanctificatione spiritus, et in fide veritatis;

13. In qua et vocavit vos per Evangelium nostrum, in acquisitionem gloriae Domini nostri Jesu Christi.

14. Itaque, fratres, state, et tenete traditiones quas didicistis, sive per sermonem, sive per epistolam nostram.

15. Ipse autem Dominus noster Jesus Christus, et Deus et Pater noster, qui dilexit nos, et dedit consolationem aeternam, et spem bonam in gratia,

16. Exhortetur corda vestra, et confirmet in omni opere et sermone bono.

CAPUT III.

Capitulum pro se praesentat, confitens quod servatum sint ipsius praecipua, monitioneque ut subtrahant se a christianis volentibus servare quae ipse instituerat, nec manibus laborare, quod tamen ipsemet Paulus apud eos fecerat; cavet tamen ne tales ut inimicos existant, sed ut fratres corrigant.

1. De cetero, fratres, orate pro nobis,

¹ Isa. 11, 4.

² Eph. 6, 19. Col. 1. 3.

³ ut sermo Dei currat, et clarificetur, sicut et apud vos;

⁴ Et ut libereamur ab importanis, et malis hominibus; non enim omnium est fides.

⁵ Fidelis autem Deus est, qui confirmabit vos, et custodiet a malo.

⁶ Confidimus autem de vobis, in Domino, quoniam quae precipimus, et facitis, et facietis.

⁷ Dominus autem dirigat corda vestra in caritate Dei, et patientia Christi.

⁸ Denuntiamus autem vobis, fratres, in nomine Domini nostri Jesu Christi, ut subtrahatis vos ab omni fratre ambulante inordinato, et non secundum traditionem quam acceperunt a nobis.

⁹ Ipsi enim scitis quemadmodum oporteat imitari nos, quoniam non iniqui velimus inter vos;

¹⁰ Neque gratis panem manducavimus ab aliquo, sed in labore, et in fatigatione, nocte et die operantes, ne quem vestrum gravaverimus.

¹¹ Non quasi non habuerimus potestatem, sed ut nosmetipsos formam daremus vobis ad imitandum nos.

¹² Nam et cum essemus apud vos, hoc denuntiabamus vobis, quoniam si quis non vult operari, non manducet.

¹³ Audivimus enim inter vos quosdam ambulare inquiete, nihil operantes, sed curiose agentes.

¹⁴ Illi autem, qui ejusmodi sunt, denuntiamus, et obsecramus in Domino Jesu Christo, ut cum silentio operantes, suum panem manducent.

¹⁵ Vos autem, fratres, nolite dedecere benefactores.

¹⁶ Quod si quis non obedit verbo nostro per epistolam, hunc notate, et ne communicemini cum illo, ut confundatur;

¹⁷ Et nolite quasi inimicum existimare, sed corripite ut fratrem.

¹⁸ Ipse autem Dominus pacis dei vobis pacem sempiternam in omni loco. Dominus sit cum omnibus vobis.

¹⁹ Salutatio mea manu Pauli: quod est signum in omni epistola; ita scribo.

²⁰ Gratia Domini nostri Jesu Christi cum omnibus vobis. Amen.

¹ Act. 20, 34. 1 Cor. 4, 12. 1 Thess. 3, 2.

² Gal. 6, 9.

EPISTOLA BEATI PAULI APOSTOLI

AD TIMOTHEUM PRIMA.

CAPUT I.

Præceptum revocat quod Timotheo tradiderat de retrahendis quibusdam a perversa doctrina, et tradenda sana; lex ob injustos posita est; Deo gratias agit quod eum ab Ecclesiae persecutione ad apostolatam vocaverit; qui misericordiam consentens est, ut ostendat Deo longanimitas ad peccatorum informationem; Timotheam monet ut strenuum agat militem.

1. Paulus, apostolus Jesu Christi secundum imperium Dei, Salvatoris nostri, et Christi Jesu, spei nostrae,

2. Timotheo, dilecto filio in fide, Gratia, misericordia, et pax a Deo Patre, et Christo Jesu, Domino nostro.

3. Sicut rogavi te ut remaneres Ephesi cum irem in Macedoniam, ut denuntiares quibusdam ne aliter docerent.

4. Neque intenderent fabulis, et genealogiis interminatis, quae quaestiones praestant magis quam adificationem Dei, quae est in fide.

5. Finis autem præcepti est caritas de corde puro, et conscientia bona, et fide non ficta;

6. A quibus quidam aberrantes, conversi sunt in vaniloquium,

7. Volentes esse legis doctores, non intelligentes neque quae loquuntur, neque de quibus affirmant.

8. Scimus autem quia bona est lex, si qua va legitime utatur;

9. Sciens hoc, quia lex justo non est posita, sed injustis, et non subditis, impii, et peccatoribus, scleratis, et con-

taminatis, parricidis, et matricidis, homicidis,

10. Fornicariis, masculorum concubitoribus, plagiaris, mendacibus, et perjuris, et si quid aliud sane doctrinae adversatur.

11. Quae est secundum Evangelium gloriae beati Dei, quod creditum est mihi.

12. Gratias ago ei qui me confortavit, Christo Jesu, Domino nostro, quia fidelem me existimavit, pensans ministerio,

13. Qui prius blasphemus fui, et persecutor, et contumeliosus; sed misericordiam Dei consecutus sum, quia ignominiam feci in incredulitate.

14. Superabundavit autem gratia Domini nostri, cum fide, et dilectione, quae est in Christo Jesu.

15. Fidelis sermo, et omni acceptione dignus, quod Christus Jesus venit in hunc mundum peccatores salvos facere, quosum primus ego sum.

16. Sed idem misericordiam consentens sum, ut in me primo ostenderet Christus Jesus omnem patientiam, ad informationem eorum qui credituri sunt illi, in vitam aeternam.

17. Regi autem saeculorum immortalis, invisibilis, soli Deo, honor et gloria in saecula saeculorum. Amen.

18. Hoc praecipit commendo tibi, fili Timothee, secundum praecedentes in te prophetias, ut milites in illis bonam militiam,

¹ Rom. 7, 12.

² Math. 9, 13. Marc. 2, 17.

¹ Act. 16, 1.

² Inf. 4, 7. 11 Tim. 2, 23. Tit. 3, 2.

19. Habens fidem, et bonam conscientiam, quam quidam repellentes, circa fidem naufragaverunt;
20. Et quibus est Hymeneus et Alexander, quos tradidit Satanae, ut discant non blasphemare.

CAPUT II.

Vult pro regibus et magistratibus fieri orationes, ac gratiarum actiones; unamque dicit esse Deum et unum mediatorem; quomodo orare debeant vir ac mulier, et quomodo hæc ornari debeat, cuius non est docere, sed in silentio discere.

1. Obscuro igitur primum omnium fieri obsecrationes, orationes, postulationes, gratiarum actiones, pro omnibus hominibus;
2. Pro regibus, et omnibus qui in sublimitate sunt, ut quietam et tranquillam vitam agamus, in omni pietate et castitate.
3. Hoc enim bonum est, et acceptum coram Salvatore nostro Deo,
4. Qui omnes homines vult salvos fieri, et ad agnitionem veritatis venire.
5. Unus enim Deus, unus et mediator Dei et hominum, homo Christus Jesus,
6. Qui dedit redemptionem semetipsum pro omnibus, testimonium temporibus suis;
7. In quo positus sum ego predicator et apostolus (veritatem dico, non mentior), doctor gentium in fide, et veritate.
8. Volo ergo viros orare in omni loco, levantem puras manus, sine ira et dissipatione.
9. Similiter et mulieres in habitu ornato, cum verecundia et sobrietate ornantes se, et non in tortis crinibus, aut auro, aut margaritis, vel veste predoxa;
10. Sed, quod docet mulieres, promittentes pietatem per opera bona,
11. Mulier in silentio discat cum omni subjectione.
12. Docere autem mulieri non permitto, neque dominari in viram, sed esse in silentio.
13. Adam enim primus formatus est, deinde Heva;
14. Et Adam non est seductus, mulier autem seducta in pravaicatione fuit.

1 Pet. 3, 8.
1 Cor. 14, 34.
Gen. 1, 27.

15. Salvabitur autem per filiorum generationem, si permanserit in fide, et dilectione, et sanctificatione cum sobrietate.

CAPUT III.

Docet Timotheum quales esse debent episcopi, discipuli, ac mulieres, ut sciam quomodo conversari debeat in Schola, que est columna veritatis; simulque commendat dominionem incarnationis sacramenti.

1. Fidelis sermo: Si quis episcopatum desiderat, bonum opus desiderat.
2. Oportet ergo episcopum irreprehensibilem esse; unius uxoris virum, sobrium, prudentem, ornatum, pudicum, hospitalium, doctorem;
3. Non violentum, non percaressorem, sed modestum; non litigiosum, non cupidum, sed
4. Suis domui bene præpositam, filios habentem subditos cum omni castitate.
5. Si quis autem domui suæ præses nescit, quomodo Ecclesie Dei diligentiam habebit?
6. Non neophytum, ne, in superbiam elatus, in iudicium incidat diaboli.
7. Oportet autem illum et testimonium habere bonum ab his qui foris sunt, et non in approbium incidat, et in læneum diaboli.
8. Diaconos similiter pudicos; non litigiosos, non multo vino deditos; non turpe lucrum sectantes,
9. Habentes mysterium fidei in conscientia pura.
10. Et hi autem probentur primum; et sic ministrent, nullum crimen habentes.
11. Mulieres similiter pudicas, non detrahentes, sobrias, fideles in omnibus.
12. Diaconi sint unius uxoris viri; qui filiis suis bene præsiat, et suis dominibus.
13. Qui enim bene ministraverit, gradum bonum sibi acquirent, et multam fiduciam in fide que est in Christo Jesu.
14. Hæc tibi scribe, sperans me ad te venire cito;
15. Si autem tardavero, ut scias quomodo oportet te in domo Dei couver-

Gen. 2, 6.
Tit. 1, 7.

sari, que est Ecclesia Dei vivi, columna et firmamentum veritatis.

16. Et manifeste magnum est pietatis sacramentum, quod manifestatum est in carne, iustificatum est in spiritu, apparuit angelis, predicatum est gentibus, creditum est in mundo, assumptum est in gloria.

CAPUT IV.

Predicit quosdam falsam traditores doctrinam, potestatem de nomine ac cibis; discipulum potestatem movet ut, spreta vana doctrina, exerceat se ad pietatem, que corporali asseritatione præfertur; et, quantum ad adolescentem, præbet se reliquis exemplum.

1. Spiritus autem manifeste dicit, quia in novissimis temporibus discedebit quidam a fide, attendentes spiritibus erroris, et doctrinis demoniorum, et cauteritatem habentium suam conscientiam;
2. In hypocritarum loquentium mendaciam, et cauteritatem habentium suam conscientiam;
3. Prohibitum nubere, abstinere a cibis, quos Deus creavit ad percipiendum cum gratiarum actione fidelibus, et his qui cognoverunt veritatem;
4. Quia omnis creatura Dei bona est, et nihil rejiciendum quod cum gratiarum actione percipitur,
5. Sanctificatur enim per verbum Dei, et orationem.
6. Hæc proponens fratribus, bonus eris minister Christi Jesu, contrarius verbis fidei, et bonæ doctrine quam assuetus es.
7. Inæptas autem, et aniles fabulas devota, exerce autem teipsum ad pietatem.
8. Nam corporalis exercitatio ad modicum utilis est; pietas autem ad omnino utilis est, promissionem habens vite, que nunc est, et futura.
9. Fidelis sermo, et omni acceptione dignus.
10. In hoc enim laboramus, et maledicimus, quia speramus in Deum vivum, qui est Salvator omnium hominum, maximo fidelem.
11. Præcipe hæc, et doce.
12. Nemo adolescentiam tuam contemnat; sed exemplum esto fidelium, in verbo, in conversatione, in caritate, in fide, in castitate.

1 Tim. 3, 1. 1 Pet. 3, 3. Judæ 18.

13. Dum venio, attende lectioni, et hortationi, et doctrinæ.

14. Noli negligere gratiam que in te est, quæ data est tibi per prophetiam, cum impositione manuum presbyterii.

15. Hæc meditare, in his esto, ut profectus tuus manifestus sit omnibus.

16. Attende tibi, et doctrinæ, in istis; in illis; hoc enim faciens, et teipsum salvum facies, et eos qui te audiunt.

CAPUT V.

Docet quomodo seniorum, anus ac juvenalis gubernare videantur, rursus seniores ac juvenales videantur; et de continentibus in eligenda vidua requisita; presbyteri probis suo fungentes munere dupliciter honorantur; nec suscipiat, sed peccatores publice arguat; hæc mandata servet, semini cito manus imponens; modico vino utatur; et de variis hominum peccatis.

1. Seniore non increpaveris, sed obsecra ut patrem; juvenes, ut fratres;
2. Anus, ut matres; juvenales, ut sorores, in omni castitate.
3. Viduas honora, que vere viduas sunt.
4. Si quis autem vidua filios aut nepotes habet, discant primum diem suam regere, et mutuum vicem reddere parentibus; hoc enim acceptum est coram Deo.
5. Quæ autem vere vidua est, et de solata, speret in Deum, et inexte esse caritativibus et orationibus necesse est coram Deo.
6. Nam que in delictis est, vivens, mortua est.
7. Et hoc præcipe, ut irreprehensibiles sint.
8. Si quis autem suorum, et maxime domesticorum curam non habet, fidem negavit, et est infidelis detestator.
9. Vidua eligatur non minus sexaginta annorum, que fuerit unius viri uxor,
10. In operibus bonis testimonium habens; si filios educavit, si hospitio recepit, si sanctorum pedes lavit, si tribulationum patientibus subministravit, si omne opus bonum subsecuta est.
11. Adolescentiores autem viduas devota, cum enim luxuriante fuerint in Christo, nubere volunt.
12. Habentes damnationem, quia primam fidem irritam fecerunt.

Sup. 1, 4. 1 Tim. 2, 23. Tit. 3, 9.

13. Simul autem et otiosae discunt circuire domos; non solum otiosae, sed et verbosae, et curiosae, loquentes quas non oportet.

14. Volo ergo juniores nubere, filios procurare, matres familias esse, nullam occasionem dare adversario maledicti gratia.

15. Jam enim quaedam converseae sunt retro Saranam.

16. Si quis fidelis habet viduas, subministret illis, et non gravetur Ecclesia, ut illis quae vere viduas sunt sufficiat.

17. Qui bene praesunt presbyteri, duplici honore digni habeantur, maxime qui laborant in verbo, et doctrina.

18. Dicit enim Scriptura : ¹ Non alligabis os hovi trituranti; et : ² Dignus est operarius mercede sua.

19. Adversus presbyterum accusatorem noli recipere, nisi sub duobus aut tribus testibus.

20. Peccantes coram omnibus argue, ut et ceteri timorem habeant.

21. Testor coram Deo et Christo Jesu, et electis angelis, ut haec custodias sine praedjudicio, nihil faciens in alteram partem declinando.

22. Manus cito nemini imponeris, neque communicaveris peccatis alienis. Te ipsum exactum custodi.

23. Noli adhaere aquam bibere; sed modico vino utere, propter stomachum tuum, et frequentius tuas infrmitates.

24. Quorundam hominum peccata manifesta sunt, praecedentia ad iudicium; quaedam autem et subsequuntur.

25. Similiter et facta bona manifesta sunt; et quae aliter se habent, abscondi non possunt.

CAPUT VI.

Servi dominis suis obsequantur, sive fidelibus, sive infidelibus; fugientes sunt qui his relictis vana docent; quantum mali inducant avaritia; qua devotata bonitatis Timotheum ad virtutes amplectendas, servata fide quam in baptismo conficimus est, utque in finem suum servet hanc mandata; divites autem rogamus a superbia, inducens ad eleemosynas.

1. Quicumque sunt sub iugo servi, dominos suos omni honore dignos arbit-

¹ Dent. 25, 4 I Cor. 9, 9.

² Math. 10, 10, Luc. 10, 7.

³ Job 1, 21. Eccl. 5, 14.

trentur, no nomen Domini et doctrina blasphemetur.

2. Qui autem fideles habent dominos, non contemnant, quia fratres sunt; sed magis serviant, quia fideles sunt et dilecti, qui beneficii participes sunt. Haec doce, et exhortare.

3. Si quis altior docet, et non acquiescit sanis sermonibus Domini nostri Jesu Christi, et ei, quae secundum pietatem est, doctrina,

4. Superbus est, nihil sciens, sed languens circa questiones, et pugnas verborum; et quibus oriuntur invidiae, contumeliones, blasphemiae, suspiciones male.

5. Confutationes hominum mente corruptorum, et qui veritate privati sunt, existimantium quæstum esse pietatem.

6. Est autem quæstus magnus, pietas cum sufficientia.

7. Nihil enim intulimus in hunc mundum, haud dubium quod nec auferre quid possumus.

8. Habentes autem alimenta, et qui bus tegamur, his contenti sumus.

9. Nam qui volunt divites fieri, incidunt in tentationem, et in laqueum diaboli, et desideria multa inutilia, et nociva, quae mergunt homines in interitum et perditionem.

10. Radix enim omnium malorum est cupiditas, quam quidam appetentes, erraverunt a fide, et inseruerunt se doloribus multis.

11. Tu autem, o homo Dei! haec cogita; sectare vero iustitiam, pietatem, fidem, caritatem, patientiam, mansuetudinem.

12. Certa bonum certamen fidei; apprehende vitam aeternam, in qua vocatus es, et confessus bonam confessionem coram multis testibus.

13. Praecipio tibi coram Deo, qui vivificat omnia, et Christo Jesu, qui testimonium reddidit sub Pontio Pilato bonam confessionem.

14. Tu servas mandatum sine macula, irreprehensibile, usque in adventum Domini nostri Jesu Christi,

15. Quem suis temporibus ostendet beatus et solus potens, Rex regum, et Dominus dominantium;

16. Qui solus habet immortalitatem,

¹ Prov. 27, 26.

² Math. 27, 11, Joan. 19, 33-37.

³ Apoc. 17, 14 et 19, 16.

stulcem inhabitat inaccessibilem; quem nullus hominum vidit, sed nec videre potest; cui honor, et imperium sempiternum. Amen.

17. Divitibus hujus seculi praecipio non sublime sapere, neque sperare in incerto divitiarum, sed in Deo vivo qui praestat nobis omnia abunde ad fructum;

18. Bene agere; divites fieri in bonis

¹ Joan. 1, 18. I Joan. 4, 12.

operibus; facile tribuere, communi-care;

19. Thesaurizare sibi fundamentum bonum in futurum, ut apprehendant veram vitam.

20. O Timothee! depositum custodi, devotans profanas vocum novitates, et oppositiones falsi nominis scientiae.

21. Quam quidam promittentes, circa fidem exciderunt. Gratia tecum. Amen.

² Luc. 12, 15.

EPISTOLA BEATI PAULI APOSTOLI

AD TIMOTHEUM SECUNDA.

CAPUT I.

Gratias Deo agit ob fidem Timothei, quam intrepida praedicatione jubet exerceri; Christum mortem destruxit, et Paulum in sententiam doctorem elegit, servans et debitum ipsius laboribus premium; dicit se ab omnibus assans relictum vas, iudans Onesiphori familiam quod inde mala receperit obsequia.

1. Paulus, apostolus Jesu Christi, per voluntatem Dei, secundum promissionem vobis, quae est in Christo Jesu,

2. Timothee, carissimo filio; gratias, misericordia, pax a Deo Patre, et Christo Jesu, Domino nostro.

3. Gratias ago Deo, cui servio a proprioribus in conscientia pura, quod sine intermissione habeam tui memoriam in orationibus meis, nocte ac die.

4. Desiderans te videre, memor lacrymarum tuarum, ut gaudio implear,

5. Recordationem accipientis ejus fidei

quae est in te non facta; quae et habitavit primum in avia tua Laide, et matre tua Eunice, certus sum autem quod et in te.

6. Propter quam causam admoheo te ut resuscites gratiam Dei, quae est in te per impositionem manuum meorum.

7. Non enim dedit nobis Deus spiritum timoris, sed virtutis, et dilectionis, et sobrietatis.

8. Noli itaque erubescere testimonium Domini nostri, neque me vincuntur ejus; sed collabora Evangelio, secundum vocationem Dei.

9. Qui non liberavit, et vocavit vocatione sua sancta, non secundum opera nostra, sed secundum propositum suum, et gratiam quae data est nobis in Christo Jesu ante tempora secularia;

10. Manifestata est autem vobis per illuminationem Salvatoris nostri Jesu Christi, qui destruxit quoddam mortem,

¹ Rom. 8, 18.

² Tit. 2, 6.

illuminavit autem vitam et incorruptiorem per Evangelium :

11. In quo ¹positus sum ego predicator, et apostolus et magister gentium.

12. Ob quam causam etiam hoc patior, sed non confundor. Scio enim cui credidi, et certus sum quia potens est depositum meum servare in illum diem.

13. Formam habeo sanctorum verborum que a me audisti, in fide et dilectione in Christo Jesu.

14. Bonum depositum custodi per Spiritum sanctum, qui habitat in nobis.

15. Scis hoc, quod aversi sunt a me omnes qui in Asia sunt : ex quibus est Phigelus et Hermogenes.

16. Det misericordiam Dominus ² Onesiphori domui, quia sepe me refrigeravit, et catenam meam non erubuit;

17. Sed cum Romam venissem, sollicito me quaesivit, et invenit.

18. Det illi Dominus invenire misericordiam a Domino in illa die; et quanta Ephesi ministravit mihi, tu melius nosti.

CAPUT II.

Exhortatur Timotheum ad alios stercere doctrinam et patientiam pro Christo, facta monitione futuram praemii ad resurrectionem Christi; atque contentiones et profana vaniloquia devitavit, statuitque legis questiones, de magna domo varia habentis vasa, et quae virtutes servus Dei sectari debeat.

1. Tu ergo, fili mi, confortare in gratia que est in Christo Jesu;

2. Et que audisti a me per multos testes, hoc commenda fidelibus hominibus, qui idonei erunt et alios docere.

3. Labora sciri et bonus miles Christi Jesu.

4. Nemo militans Deo implicat se negotiis secularibus, ut ei placeat, cui se probavit.

5. Nam et qui certat in agone, non coronatur nisi legitime certaverit.

6. Laborantem agricolam oportet primum de fructibus percipere.

7. Intellige que dico: dabit enim tibi Dominus in omnibus intellectum.

8. Memor esto Dominum Jesum Christum resurrexisse a mortuis et scilicet et scilicet David, secundum Evangelium meum,

¹ 1 Tim. 2, 7.

² Inf. 4, 19.

³ Math. 10, 33. Marc. 9, 18.

9. In quo laboro usque ad vincum, quasi male operans; sed verbum Dei non est alligatum.

10. Ideo omnia sustineo propter electos, ut et ipsi salutem consequantur, que est in Christo Jesu, cum gloria caelesti.

11. Fidelis sermo : Nam si commortui sumus, et convivemus;

12. Si sustinebimus, et conregnabimus; ³ si negaverimus, et ille negabit nos;

13. ⁴ Si non credimus, ille fidelis permanet; negare seipsum non potest.

14. Hæc commune, testificans coram Domino. Noli contendere verbis, ad nihil enim utile est, nisi ad subversionem audientium.

15. Sollicito cura te ipsum probabilem exhibere Deo, operarium inconfutabilem, recte tractantem verbum veritatis.

16. Profana verbum et vaniloquia devita; multum enim proficiunt ad impietatem;

17. Et sermo eorum ut cancer serpit; et quibus est Hymeneus et Phileus,

18. Qui a veritate exciderunt, dicentes resurrectionem esse jam factam, et subverterunt argumentum fidem.

19. Sed firmum fundamentum Dei stat, habens signaculum hoc : Cognovit Dominus qui statit ejus; et discodat ab iniquitate, omnis qui nominat nomen Domini.

20. In magna autem domo non solum sunt vasa aurea, et argentea, sed et ligneæ, et fictilia; et quedam quidem in honorem, quedam autem in contumeliam.

21. Si quis ergo emundaverit se ab istis, erit vas in honorem sanctificatum, et utile Domino, ad omne opus bonum paratum.

22. Juvenilia autem desideria fuge, sectare vero iustitiam, fidem, caritatem, et pacem cum his qui invocant Dominum de corde puro.

23. ⁵ Stultas autem, et sine disciplina questionēs devita, sciens quia generant lites.

24. Servum autem Domini non oportet litigare, sed mansuetum esse ad omnes, docilem, patientem;

25. Cum modestia corripientem eos

³ Rom. 8, 3.

⁴ 1 Tim. 1, 4 et 4, 7. Tit. 2, 9.

qui resistunt veritati, arguendo Deus det illis poenitentiam ad cognoscendam veritatem.

26. Et respiciant a diaboli laqueis, a quo captivi tenentur ad ipsius voluntatem.

CAPUT III.

Predicit homines futuros variis involutus peccatis, qui mulierulas seducentes veritati resistant; Timotheum autem hortatur ut suo exemplo virtutes amplexiatur, ac tolerantiam in persecutionibus; et de sacrarum litterarum utilitate.

1. Hoc autem scito, quod in ⁶ novissimis diebus instat ut tempora periculis;

2. Erunt homines seipsos amantes, cupidi, elati, superbi, blasphemæ, parentes non obediētes, ingrati, scelerati,

3. Sine affectione, sine pace, criminatores, incontinentes, immites, sine dignitate,

4. Proditores, protervi, tumidi, et voluptatum amatores magis quam Dei;

5. Habentes speciem quidem pietatis, virtutem autem ejus abrogantes. Et hos devita;

6. Ex his enim sunt, qui prostrant domos, et captivas ducunt mulierulas coartatas et captivas, que ducuntur variis desideriis;

7. Semper discentes, et nunquam ad scientiam veritatis perveniētes.

8. Quemadmodum autem ⁷ Janes et Mambres restiterunt Moysi, ita et hi resistunt veritati : homines corrupti mentis, reprobi circa fidem;

9. Sed ultra non proficiunt; insipientiam enim eorum manifesta erit omnibus, sicut et illorum fuit.

10. Tu autem assecutus es meam doctrinam, institutionem, propositum, fidem, longanimitatem, dilectionem, patientiam;

11. Persecutiones, passiones, qualia mihi facta sunt Antiochie, Iconii, et Lystris; quales persecutiones sustinui, et ex omnibus eripuit me Dominus.

12. Et omnes qui pie volent vivere in Christo Jesu persecutionem patientur.

13. Mali autem homines, et seductores, proficiunt in pejus; errantes, et in errorem mittentes.

14. Tu vero permane in his que did-

¹ 1 Tim. 4, 1. II Pet. 3, 3. Jude 16.

² Exod. 7, 11.

cisti, et credita sunt tibi, sciens a quo didicisti;

15. Et quia ab infantia sacras litteras nosti, que te possunt instruere ad salutem, per fidem que est in Christo Jesu.

16. ⁸ Omnis scriptura divinitus inspirata, utilis est ad docendum, ad arguendum, ad corripiendum, ad erudiendum in iustitia;

17. Ut perfectus sit homo Dei, ad omne opus bonum instructus.

CAPUT IV.

Timotheum per Christum iudicem ostendit, ut adversus falsos doctores, et eos qui tales sibi coacervant, constantem prædicat, tolerando quomocumque indigeret adversa; prædicando suam passionem et futurum prædicationis, advocans Timotheum se quod a multis desertus est, et ab Alexandro multus passus; in prima sui defensione ad omnia desertus fuit, sed a Domino liberatus.

1. Testificor coram Deo, et Jesu Christo, qui iudicaturus est vivos et mortuos, per adventum ipsius, et regnum ejus,

2. Prædica verbum : inusta oportuna, importuno; æque, obscura, incropta in omni patientia, et doctrina.

3. Erīt enim tempus, cum sanam doctrinam non sustinebunt; sed ad sua desideria coacervabunt sibi magistros, priurientes auribus;

4. Et a veritate quidem auditum avertent, ad fabulas autem converterentur.

5. Tu vero vigila, in omnibus labora, opus fæ evangeliste, ministerium tuum imple. Sobrius esto.

6. Ego enim jam delibor, et tempus resolutionis mee instat.

7. Bonum certamen certavi, cursum consummavi, fidem servavi.

8. In reliquo reposita est mihi corona iustitiæ, quam reddet mihi Dominus in illa die iustus iudex; non solum autem mihi, sed et his qui diligenter adventum ejus. Festina ad me venire cito.

9. Demas enim me reliquit, diligens hoc seculum, et abiit Thessalonicam;

10. Crescens in Galatiam, Titus in Dalmaniam.

11. ⁹ Lucas est mecum solus. Marcum assume, et adde tecum, est enim mihi utilis in ministerium.

¹ II Pet. 1, 20.

² Col. 4, 14.

12. Tycheum autem misi Ephesum.
 13. Penulam quam reliqui Troade apud Carpum, vultibus affer tecum, et libros, maxime autem membranas.
 14. Alexander ærarius multa mala mihi ostendit; reddet illi Dominus secundum opera ejus;
 15. Quem et tu devota, valde enim restitit verbis nostris.
 16. In prima mea defensione a meo mihi affuit, sed omnes me dereliquerunt; non illis impetetur.
 17. Domiaus autem mihi adstitit, et confortavit me, ut per me prædicatio

¹ Sup. 1, 16.

EPISTOLA BEATI PAULI APOSTOLI

AD TITUM.

CAPUT I.

Facta in salutatione mentio spei vite æternæ quam jam manifestata est, ostendit quales debeat ordinare presbyteros ac episcopos; et de quibusdam qui ob varia vitia dura sunt incensandi; manda omnia munda; quidam facto Deo negat.

1. Paulus, servus Dei, apostolus autem Jesu Christi, secundum fidem electorum Dei, et agnitionem veritatis que secundum pietatem est.
2. In spem vite æternæ, quam promisit qui non mentitur, Deus, ante tempora secularia;
3. Manifestavit autem temporibus suis verbum suum in predicatione, que credita est mihi secundum præceptum Salvatoris nostri Dei,
4. Tit, dilecto filio secundum com-

¹ I Tim. 3, 2.

impleatur, et audiant omnes gentes; et liberatus sum de ore leonibus.

13. Liberabit me Dominus ab omni opere malo, et salvum faciet in regnum suum omne, cui gloria in secula seculorum. Amen.
19. Saluta Priscam, et Aquilam, et Onesiphori domum.
20. Fratrus remansit Corinthi. Timotheum autem reliqui infirmum Miletis.
21. Festina ante hiemem venire. Salutant te Ebulus, et Pudeus, et Linus, et Claudia, et fratres omnes.
22. Dominus Jesus Christus cum spiritu tuo. Gratia vobiscum. Amen.

tes, vaniloqui, et seductores, maxime qui de circumcissione sunt;

13. Quos oportet redargui, qui universas domos subvertunt, docentes que non oportet, turpis lucri gratia.
14. Dixit quidam ex illis, proprius ipsorum propheta; Cretenses semper mendaces, male bestie, ventres pigri.
13. Testimonium hoc verum est. Quam ob causam increpa illos dure ut sani sint in fide.
14. Non intendentes judaicis fabulis, et mandatis hominum aversantium se a veritate.
15. Omnia munda mundis; concupiscentis autem, et infidelibus nihil est mundum, sed inquinata sunt eorum et mens et conscientia.
16. Confitentur se nosse Deum, factis autem negant, cum sint abominati, et incredibiles, et ad omne opus hominum reprobi.

CAPUT II.

Quomodo docere debeat senes, annu, adolescentulas ac juvenes, præbendo se omnibus vite exemplum; et in quibus nos erudit gratia Dei que apparuit, beneficia etiam per Christum nobis exhibita ostendit.

1. Tu autem loquere que decent sanam doctrinam;
2. Senes ut sobrii sint, pudici, prudentes, sani in fide, in dilectione, in patientia;
3. Anni similiter in habitu sancto; non crinimatrices, non multo vino servientes, bene docentes,
4. Ut prudentiam doceant adolescentulas, ut viros suos ament, filios suos diligant;
5. Prudentes, castas, sobrias, domus curam habentes, benignas, subditas viris suis, ut non blasphemetur verbum Dei.
6. Juvenes similiter hortare ut sobrii sint.
7. In omnibus teipsum præbe exemplum bonorum operum, in doctrina, in integritate, in gravitate;
8. Verbum sanum, irreprensibile, ut is qui ex adverso est vocatur, nihil habeas malum dicere de nobis.

¹ Rom. 14, 20.

² Eph. 6, 5. Col. 3, 22. 1-Pet. 2, 18.

³ Luc. 3, 4.

9. Servos dominis suis subditos esse, in omnibus placentes, non contradicentes.

10. Non fraudantes, sed in omnibus fidelem bonam ostendentes, ut dominum Salvatoris nostri Dei ornet in omnibus.
11. Apparuit enim gratia Dei, Salvatoris nostri, omnibus hominibus;
12. Erudiens nos, ut abnegantes impietatem, et secularia desideria, sobrie, et juste, et pie vivamus in hoc seculo,
13. Expectantes beatam spem, et adventum gloriæ magni Dei, et Salvatoris nostri, Jesu Christi,
14. Qui dedit semetipsum pro nobis, ut nos redimeret ab omni iniquitate, et mundaret sibi populum acceptabilem, sectatorem honorum operum.
15. Hac loquere, et exhortare, et argue cum omni imperio. Nemo te contumet.

CAPUT III.

Ad quas virtutes suos debeat abhortari, et a quibus vitis debortari; et quod a peccatis prioribus sola Dei benignitas salvari simos per lavacrum regenerationis, facti in spe beatæ vite æternæ; moneturque in hac docem vanam devotæ doctrinam, similiter et hæreticos.

1. Admone illos principibus et potentibus subditos esse, dicto obedire, ad omne opus bonum paratos esse;
2. Neminem blasphemare, non litigiosos esse, sed modestos, omnem ostendentes mansuetudinem ad omnes homines.
3. Eramus enim aliquando et nos insipientes, increduli, errantes, servientes desideriis et voluptatibus variis, in malitia et invidia agentes, odibiles, odientes invicem.
4. Cum autem benignitas et humanitas apparuit Salvatoris nostri Dei,
5. Non ex operibus justitiæ, que fecimus nos, sed secundum suam misericordiam salvos nos fecit, per lavacrum regenerationis et renovationis Spiritus sancti,
6. Quem effudit in nos abunde per Jesum Christum, Salvatorem nostrum;
7. Ut justificati gratia ipsius, heredes simus secundum spem vite æternæ.

¹ Sup. 2, 11.

² II Tim. 1, 9.

8. Fidelis sermo est, et de his volo te confirmare, ut cureat bonis operibus processu qui credunt Deo. Hæc sunt bona et utilis hominibus.

9. ¹Stultas autem questiones, et genealogias, et contentiones, et pugnas legis devita; sunt enim inutilis, et vane.

10. Hereticum hominem, post unam et secundam correptionem, devita.

11. Sciens quia subversus est, qui

¹ I Tim. 1, 4 et 4, 7. II Tim. 3, 23.

ejusmodi est, et delinquit, cum sit proprio iudicio condemnatus.

12. Cum misero ad te Artemam, aut Tychicum, festina ad me venire Nicopolim, ibi enim statui hiemare.

13. Zenam legisperitum, et Apollo sollicito præsente, ut nihil illis desit;

14. Discant autem nostri bonis operibus processu ad usus necessarios, ut non sint infructuosi.

15. Salutant te qui mecum sunt omnes; saluta eos qui nos amant in fide. Gratia Dei cum omnibus vobis. Amen.

EPISTOLA BEATI PAULI APOSTOLI

AD PHILEMONEM.

Philemoni, cuius caritatem ac fidem collaudat. Onesimum, servum ipsius, remittit, quem illi commendat, et cuius culpam in se recipit, indicans se cupere ipsum habere, ut sibi ministraret in Evangelii predicatione.

1. Paulus, victus Christi Jesu, et Timotheus frater, Philemoni dilecto, et adiutori nostro;

2. Et Appie, sorori carissime, et Archippo, commilitoni nostro, et Ecclesiae quæ in domo tua est.

3. Gratia vobis et pax a Deo, Patre nostro, et Domino Jesu Christo.

4. Gratias ago Deo meo, semper memoriam tui faciens in orationibus meis.

5. Audiens caritatem tuam, et fidem, quam habes in Domino Jesu, et in omnibus sanctis;

6. Ut communicatio fidei tue evidens fiat, in agnitione omnium operis boni, quod est in vobis in Christo Jesu.

7. Gaudium enim magnum habui, et consolationem in caritate tua, quia vis-

cers sanctorum regulaverunt per te, frater.

8. Propter quod, multam fiduciam habens in Christo Jesu imperandi tibi quod ad rem pertinet;

9. Propter caritatem magis obsecro, cum sim talis, ut Paulus senex, nunc autem et victus Jesu Christi:

10. Obsecro te pro meo filio, quem genui in vinculis. Onesimo;

11. Qui tibi aliquando inutilis fuit, nunc autem et mihi et tibi utilis.

12. Quem remisisti tibi. Tu autem illum, ut mea viscera, suscipe;

13. Quem ego volueram mecum detinere, ut pro te mihi ministraret in vinculis Evangelii;

14. Sine consilio autem tuo nihil velui facere, ut ne velut ex necessitate bonum tuum esset, sed voluntarium.

15. Forsitan enim ideo discessit ad horam a te, ut æternum illum reciperes.

16. Jam non ut servum, sed pro servo

carissimum fratrem, maxime mihi: quanto autem magis tibi, et in carne, et in Domino!

17. Si ergo habes me socium, suscipe illum sicut me;

18. Si autem aliquid nocuit tibi, aut debet, hoc mihi imputa.

19. Ego Paulus scripsi mea manu; ego reddam, et non dicam tibi, quod et tempus mihi debes.

20. Ita, frater, ego te fruar in Domino; redde viscera mea in Domino.

21. Confidens in obedientia tua scripsi tibi, sciens quoniam et super id quod dico facies.

22. Simul autem et para mihi hospitium; nam spero per orationes vestras donari me vobis.

23. Saluta te Epaphras, conceptivus meus in Christo Jesu.

24. Marcus, Aristarchus, Demas et Lucas, adiutores mei.

25. Gratia Domini nostri Jesu Christi cum spiritu vestro. Amen.

EPISTOLA BEATI PAULI APOSTOLI

AD HEBRÆOS.

CAPUT I.

Factam veteri testamento per angelos datam novam per Christum datam præsertim, quantum Christus angelis dignetur, quos origine, dominio, potentia et honore antecellit.

1. Multifariam, multisque modis olim Deus loquens patribus in prophetis, novissime,

2. Diebus istis locutus est nobis in Filio, quem constituit heredem universorum, per quem fecit et secula,

3. Qui cum sit splendor gloriæ, et figura substantiæ ejus, portansque omnia verbo virtutis suæ, purgationem peccatorum faciens, sedet ad dexteram majestatis in excelsis;

4. Tanto melior angelis effectus, quanto differentius præ illis nomen hereditavit.

5. Cui enim dixit aliquando angelo-

rum: ¹Filius meus es tu, ego hodie genui te? Et rursum: ²Ego ero illi in patrem, et ipse erit mihi in filium!

6. Et cum iterum introducit primogenitum in orbem terræ, dicit: ³Et adoravit eum omnes angeli Dei.

7. Et ad angelos quidem dicit: ⁴Qui facit angelos suos spiritus, et ministros suos flammam ignis.

8. Ad Filium autem: ⁵Thronus tuus, Deus, in seculum seculi; virga æquitatis, virga regni tui.

9. Dilixisti justitiam, et odisti iniquitatem; propterea unxit te Deus, Deus tuus, oleo exultationis præ participibus tuis.

10. Et: ⁶Tu in principio, Domine, terram fundasti, et opera manuum tuarum sunt caeli.

11. Ipsi percipient, tu autem perma-

¹ Sap. 7, 26.

² Ps. 2, 7.

³ II Reg. 7, 14.

⁴ Ps. 97, 7.

⁵ Ps. 103, 4.

⁶ Ps. 44, 7.

⁷ Ps. 101, 20.

nebis; et omnes ut vestimentum veterarent;

12. Et relata amictum mutabis eos, et mutabitur; tu autem ideam ipse es, et anni tui non deficient.

13. Ad quem autem angelorum dixit aliquid: "Sede a dextris meis, quoadvisum penam inimicis tuis scabellum pedum tuorum?"

14. Nonne omnes sunt administratorii spiritus, in ministerium missi propter eos qui hereditatem capient salutis?

CAPUT II.

Cam angelorum preceptorum transgressio dignam accepit ultionem, multo magis ea sequatur transgressores preceptorum Christi, qui per susceptum baptismum et crucem ministerii est ab angelis, et ex eo factus auctor salutis in ipsum credentium.

1. Propterea abundantius oportet observare nos ea que audivimus, non forte percellimus.

2. Si enim qui per angelos dictus est sermo, factus est firmus, et omnis praveratio et inobediencia accepit justam mercedis retributionem;

3. Quomodo nos effugiemus, si tantam neglexerimus salutem, que cum initium accepisset enarrari per Dominum, ab eis qui audierunt, in nos confirmata est.

4. Contestante Deo signis et potentia, et variis virtutibus, et Spiritus sancti distributionibus secundum suam voluntatem?

5. Non enim angelis subiecti Deus orbem terre futurum, de quo loquimur.

6. Testatus est autem in quodam loco quis, dicens: "Quid est homo quod memor es ejus, aut illius hominis quoniam visitas eum?"

7. Minuisti eum paulo minus ab angelis; gloria et honore coronasti eum; et constituisti eum super operam manuum tuarum.

8. Omnia subiecti sub pedibus ejus. In eo enim re ad omnia ei subiecti, nihil dimisit non subiectum ei; nunc autem necdum videmus omnia subiecta ei.

9. Eum autem, qui modico quam angeli minuerat est, videmus Jesum,

propter passionem mortis, gloria et honoribus gustatur mortem.

10. Decibat enim eum, propter quem omnia, et per quem omnia, qui multos filios in gloriam adduxerat, autorem salutis eorum non confutidur censuram.

11. Qui omnia sanctificat, et qui sanctificantur, ex uno omnino. Propter quam causam non confutidur fratres eos vocare, dicens:

12. "Nuntiabo nomen tuum fratribus meis; in medio ecclesie laudabo te.

13. Et iterum: "Ego ero fidens in eum. Et iterum: "Ecce ego, et pueri mei, quos dedit mihi Deus.

14. Quia ergo pueri communicaverunt carni et sanguini, et ipse similiter participavit eidem, ut per mortem destrueret eum, qui habebat mortis imperium, id est, diabolum.

15. Et liberaret eos qui timore mortis per totam vitam obnoxii erant servituti.

16. Nusquam enim angelos apprehendit, sed semen Abrahæ apprehendit.

17. Unde debuit per omnia fratribus similari, ut misericos fieret, et fidelis pontifex ad Deum, ut repropitiaret delicta populi.

18. In eo enim, in quo passus est ipse et tentatus, potens est et alia qui tentatur auxiliari.

CAPUT III.

Longe excellentior est Christus, utpote filius, quam Moyses, qui famulus fidelis erat in domo Dei; curandum igitur ut huic in omnibus obtemperemus, ne in modum incredulorum Judæorum ab ejus regula repellamur.

1. Unde, fratres sancti, vocacionis celestis participes, considerate apostolum et pontificem confessionis nostre, Jesum;

2. Qui fidelis est et qui fecit illum, sicut et Moyses in omni domo ejus.

3. Amabilis enim glorie iste pater Moyses dignus est habitus, quanto ampliore honorem habet domus, qui fabricavit illum.

4. Omnis namque domus fabricatur

ab aliquo; qui autem omnia creavit, Deus est.

5. Et Moyses quidem fidelis erat in terra domo ejus tanquam famulus, in testimonium eorum que dicenda erant;

6. Christus vero tanquam filius in domo suæ; quem domus sumus nos, si educiam, et gloriam spei usque ad finem firmam retineamus.

7. Quapropter sicut dicit Spiritus sanctus: "Hodie si vocem ejus audieritis,

8. Nolite obdurare corda vestra, sicut in exacerbatione, secundum diem tentationis in deserto.

9. Ubi tentaverunt me patres vestri, probaverunt, et viderunt opera mea

10. Quadraginta annis; propter quod infensus fui generationi huic, et dixi: Semper errant corde; ipsi autem non cognoverunt vias meas;

11. Sicut juravi in ira mea: Si introbunt in requiem meam;

12. Videte, fratres, non forte sit in aliquo vestrum cor malum incredulitatis, discedendi a Deo vivo;

13. Sed adhortamini vosmetipsos per singulos dies, donec Hodie cognoscatur, ut non obduretur quis ex vobis fallica peccati.

14. Participes enim Christi effecti sumus, si tamen initium substantie ejus usque ad finem firmum retineamus;

15. Dum dicitur: Hodie si vocem ejus audieritis, nolite obdurare corda vestra, quemadmodum in illa exacerbatione.

16. Quidam enim audientes exacerbaverunt; sed non universi qui profecti sunt ex Ægypto per Moysen.

17. Quibus autem infensus est quadraginta annis; nunc illos qui peccaverunt, quorum cadavera prostrata sunt in deserto?

18. Quibus autem juravit non introire in requiem ipsius, nisi illis qui increduli fuerunt?

19. Et videmus quia non potuerunt introire propter incredulitatem.

CAPUT IV.

Quanzquidem Judæi ob incredulitatem non introierunt in promissam requiem, si reliquum est ut alii ingrediantur, curandum est ne ea frustrentur, sed credentes, in ipsam admittantur; de viro et efficaci Dei verbo

1 Ps. 94, 8. Inf. 4, 7.
2 Ps. 94, 11.
3 Gen. 2, 2.

quod omnia complecti, de quo ejus infinitate, ut nostris compararetur infinitibus.

4. Timeamus ergo non forte relicta pollicitatione introdudi in requiem ejus, existimante aliquo ex vobis desse.

5. Et etenim et nobis nuntiata est, quemadmodum et illis; sed non profuit illis sermo auditus, non admittis fidei ex illis que audierunt.

6. Ingrederetur enim in requiem, qui credidimus, quemadmodum dicit: "Sicut juravi in ira mea: Si introbunt in requiem meam; et quidem operibus ab institutione mundi perfectis.

4. Dixit enim in quodam loco de die septima sic: "Et requievit Deus die septima ab omnibus operibus suis.

5. Et in isto rursum: Si introbunt in requiem meam.

6. Quoniam ergo superest introire quosdam in illam, et si, quibus prioribus annuntiatum est, non introierunt propter incredulitatem,

7. Iterum terminat diem quemdam, Hodie, in David dicendo, post tantum temporis, sicut supra dictum est: "Hodie si vocem ejus audieritis, nolite obdurare corda vestra.

8. Nam si eis Josue requiem præstitisset, nunquam ea locoqueretur, posthac, die.

9. Itaque reliquitur sabbatismus populo Dei.

10. Qui enim ingressus est in requiem ejus, etiam ipse requievit ab operibus suis, sicut a suis Deus.

11. Festinamus ergo ingredi in illam requiem, ut ne in idipsum quis incidat incredulitatis exemplum.

12. Virus est enim sermo Dei, et efficax, et penetrabilior omni gladio accipiti; ac peringens usque ad divisionem anime et spiritus, compagum quoque ac medullarum, et discretor cogitationum et intentionum cordis.

13. Et non est ulla creatura invisibilis in conspectu ejus; omnia autem nuda et aperta sunt oculis ejus ad quem nobis sermo.

14. Habentes ergo pontificem magnum, qui penetravit celos, Jesum, Filium Dei, teneamus confessionem

15. Non enim habemus pontificem qui

4 Sup. 3, 7.
5 Ps. 83, 16. Eccl. 15, 20.

1 Ps. 109, 1. 1 Cor. 15, 25.

2 Marc. 15, 30.

3 Ps. 8, 5.

4 Math. 28, 18. 1 Cor. 15, 23.

5 Phil. 2, 8.

6 Ps. 41, 33.

7 Ps. 17, 2.

8 Isa. 8, 18.

9 Osæe 13, 14. 1 Cor. 15, 54.

10 Num. 14, 7.

non possit competi infirmitatibus nostris; tentatum autem per omnia pro similitudine, absque peccato.

16. Adæsum ergo cum fiducia ad thronum gratiæ, ut misericordiam consequamur, et gratiam inveniamus in auxilio operatum.

CAPUT V.

Christus debito ordine factus noster pontifex, propeque Patri offerens, exauditus est et dicens ex his que passus est obedientiam, factus est obtemporantibus causa salutis æternæ; sed reconditorum de ipso mysterium capaces non erant illi ad quos hic scribebat apostolus.

1. Omnis namque pontifex ex hominibus assumptus, pro hominibus constituitur in his que sunt ad Deum, ut offerat dona, et sacrificia pro peccatis;

2. Qui condolare possit iis qui ignorant et errant, quoniam et ipse circumdatus est infirmitate;

3. Et propterea debet, quemadmodum pro populo, iis etiam et pro semetipso offerre pro peccatis.

4. Nec quisquam sumit sibi honorem, sed qui vocatur a Deo, tanquam Aaron.

5. Sic et Christus non semetipsum elevavit et pontifex factus; sed qui locutus est ad eum: "Filius meus es tu, ego hodie genui te.

6. Quemadmodum et in alio loco dicit: Tu es sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedech.

7. Qui in diebus carnis sue, precibus supplicationisque ad eum, qui possit illum salvum facere a morte, cum clamore valido et lacrymis offerens, exauditus est pro sua reverentia.

8. Et quidem cum esset Filius Dei, didicit ex his que passus est obedientiam;

9. Et consummatas, factus est omnibus obtemporantibus sibi causa salutis æternæ;

10. Appellatus a Deo pontifex juxta ordinem Melchisedech.

11. De quo nobis grandis sermo, et ininterpretabilis ad dicendum, quoniam imbecilles facti estis ad audiendum.

12. Etiam cum deberetis magistri esse propter tempus, rursus indigetis ut vos doceamus qui sint elementa

cordii sermonum Dei; et facti estis quibus lacte opus sit, non solido cibo.

13. Omnis enim, qui lactis est particeps, expertus est sermonis justitiæ, parvulus enim est.

14. Perfectorum autem est solidus cibus, eorum qui pro consecratidone exercitatos habent sensus ad discretionem boni ac mali.

CAPUT VI.

Nos intendit de primis fidei tractata, quandoquidem reprobantur nequeunt qui post susceptum baptismum rursus in peccata relabuntur, imo timenda illis est æterna maledictio; consolando autem Hebræos hortatur ut Abrahæ longanimitatem imitent, reddant se participes eorum que jurando promisit illi Deus.

1. Quapropter intermittentes inchoationis Christi sermonem, ad perfectiora foras, non rursus jacientes fundamentum penitentiae ab operibus mortuis, et fidei ad Deum.

2. Baptismatum doctrinam, impositionis quoque manuum, ac resurrectionis mortuorum, et iudicii æterni.

3. Et hoc faciemus, si quidem permiserit Deus.

4. Impossibile est enim, eos qui senes sunt illuminati, et participes facti sunt Spiritus sancti,

5. Gustaverunt nihilominus bonum Dei verbum, virtutesque secali venturi.

6. Et prolapsi sunt, rursus renovari ad penitentiam, rursus circumcisos sibi metipsum Filium Dei, et ostentum habentes.

7. Terra enim sæpe venientem super se bibens imbrem, et concilians herbas videntem illis a quibus colitur, accipit benedictionem a Deo.

8. Proferens autem spinas ac tribules, reproba est, et maledictio proxima; cuius consummatio in combustionem.

9. Confidimus autem de vobis, dilectissimi, meliora, et viciniora salutem, tamen si ita loquamur.

10. Non enim injustus Deus, ut obliviscatur operis vestri, et dilectionis quam ostendistis in nomine ipsius, qui ministrastis sanctis, et ministrastis.

11. Cupimus autem unumquemque

vestrum eandem ostentare sollicitudinem ad expectationem spei usque in finem;

12. Ut non segnes efficiamini, verum spirituales eorum qui, fide et patientia, hereditabant promissiones.

13. Abrahæ namque promittens Deus, quoniam nomen habuit, per quem juraret, majorem. Juravit pro semetipso.

14. Dicens: "Nisi benedicens benedicam te, et multiplicans multiplicabo te.

15. Et sic longanimiter feres, adeptus est repositionem.

16. Hominem enim per majorem sui jurant, et omnis controversia eorum finis, ad confirmationem, est juramentum;

17. In quo abundantius volens Deus ostendere sollicitudinem hereditis immobilitatem consilii sui, interposuit iurandum.

18. Ut per duas res immobiles, quibus impossibile est mentiri Deum, fortissimam solatium habeamus, qui confugi-mus ad tenendam propositam spem.

19. Quam sicut anchoram habemus animæ tutam ac firmam, et incedentem usque ad interiora volaminis.

20. Ubì præcursor pro nobis introivit Jesus, secundum ordinem Melchisedech pontifex factus in æternum.

CAPUT VII.

Cum Melchisedech, sacerdotium et decimarum acceptio et benedictio leviticam excoleret, Christi sacerdotium necessitate quadam secundum ordinem Melchisedech in perpetuum institutum, ac juramento firmiter prececlit leviticum, et ipsum usam cum lege evacuat.

1. Hic enim Melchisedech, rex Salem, sacerdos Dei summi, qui obli-viavit Abrahæ regresso a cæde regum, et benedixit ei;

2. Cui et decimas omnium divisit Abraham; primum quidem qui interpretatur rex justitias; deinde autem et rex Salem, quod est, rex pacis;

3. Sine patre, sine matre, sine genealogia; neque initium dierum, neque finem vite habens, assimilatus autem Filio Dei, manet sacerdos in perpetuum.

4. Intuemini autem quantum sit hic,

cui et decimas dedit de præcipuis Abraham patriaracha.

5. Et quidem de illis Levi sacerdotum accipientes, mandatum habent decimas sumere a populo secundum legem, id est, a fratribus suis, quoniam et ipsi exierunt de lumbis Abrahæ.

6. Cujus autem generatio non annumeratur in eis, decimas sumpsit ab Abraham, et hanc qui habebat repositiones benedixit.

7. Sine ulla autem contradictione, quod minus est, a meliori benedictur.

8. Et hic quidem, decimas morientes homines accipiunt; illi autem contestatur, quia vivit.

9. Et (ut illi dictum sit) per Abraham, et Levi, qui decimas accepit, decimatus est.

10. Adhuc enim in lumbis patri erat, quando obli-viavit et Melchisedech.

11. Si ergo consummatum per sacerdotium leviticum erat (populus enim sub ipso legem accepit, quod adhuc necessarium fuit, secundum ordinem Melchisedech alium surgere sacerdotem, et non secundum ordinem Aaron dici?)

12. Translato enim sacerdotio, necesse est ut et legis translatio fiat.

13. In quo enim hæc dicuntur, de alia tribu est, de qua nullus altari præsto fuit;

14. Manifestum est enim quod ex Juda ortus sit Dominus noster, in qua tribu nihil de sacerdotibus Moyses locutus est.

15. Et amplius adhuc manifestum est, si secundum similitudinem Melchisedech exurgat alius sacerdos,

16. Qui non secundum legem mandati carnalis factus est, sed secundum virtutem vite insolubilis;

17. Contestatur enim: "Quoniam tu es sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedech.

18. Reprobatio quidem fit precedentis mandati, propter infirmitatem ejus, et inutilitatem;

19. Nihil enim ad perfectum adduxit lex; introitum vero melioris spei, per quem proximamus ad Deum.

20. Et quantum est non sine jurando (alii quidem sine jurando sacerdotibus facti sunt;

21. Hic autem cum jurando, per

1 Exod. 8, 1. II Par. 86, 18.

2 Ps. 8, 7.

3 Math. 12, 43. Inf. 10, 26. II Pet. 2, 20.

1 Gen. 22, 16.

2 Gen. 14, 18.

3 Deut. 18, 3. Jos. 14, 4.

4 Ps. 109, 4.

eum qui dixit ad illum: Juravit Dominus, et non permittebit tui, tu es sacerdos in æternum.)

22. In tantum melioris testamenti sponsor factus est Jesus.

23. Et alii quidem plures facti sunt sacerdotes, idcirco quod morte prohiberentur permanere.

24. Hic autem eo quod maneat in æternum, sempiternum habet sacerdotium.

25. Unde et salvare in perpetuum potest accedentes per semetipsum ad Deum, semper vivens ad interpellandum pro nobis.

26. Talis enim decebat ut nobis esset pontifex, sanctus, innocens, impollutus, segregatus a peccatoribus, et excelsior cælis factus;

27. Qui non habet necessitatem quotidie, quemadmodum sacerdotes, prius pro suis delictis hostias offerendo, deinde pro populi; hoc enim locum semel, scilicet offerendo.

28. Lex enim homines constituit sacerdotes infirmitatum habentes; sermo autem jurisjurandi, qui post legem est, Filium in æternum perfectum.

CAPUT VIII.

Excellens est Christi sacerdotium levitico, cum ipse in dextera Patris sedeat. In cælis, et majorem sacramentorum minister fuerit quam sacerdotes veteris legis; ostendit etiam novi testamenti necessitatem et imperfectionem veteris, et ex promissione Dei per Jeremiam.

1. Capitulum autem super ea que dicuntur: Talis habens pontificem, qui consedit in dextera sedis magnitudinis in cælis,

2. Sacerdotum minister, et tabernaculi veri, quod fuit Dominus, et non homo.

3. Omnis enim pontifex ad offerendum munera, et hostias constituitur; unde necesse est et hunc habere aliquid quod offerat.

4. Si ergo esset super terram, nec esset sacerdos, cum essent qui offerrent secundum legem moysi.

5. Qui exemplari et umbra describitur cælestium, scilicet rebusque ad Moysi, cum consummaret tabernaculum: Vide,

¹ Ps. 109, 4.

² Lev. 16, 6.

³ Exod. 25, 40. Act. 7, 44.

inquit, omnia facite secundum exemplar quod tibi ostensum est in monte.

6. Nunc autem melius sortitus est ministerium, quanto et melioris testamenti mediator est, quod in melioribus repressis in bonis sancitum est.

7. Nam si illud prius culpa vacasset, non utique secundi locus inquireretur.

8. Vituperans enim eos dicit: Ecce dies venient, dicit Dominus, et consummabo super domum Israel, et super domum Juda, testamentum novum;

9. Non secundum testamentum quod feci patribus eorum, in die qua apprehendi manum eorum ut educerem illos de terra Ægypti; quoniam ipsi non permanserunt in testamento meo, et ego neglexi eos, dicit Dominus;

10. Quia hoc est testamentum quod disponam domui Israel post dies illos, dicit Dominus: Dando leges meas in mentem eorum, et in corde eorum subscribam eas; et ero eis in Deum, et ipsi erunt mihi in populum;

11. Et non docebit unusquisque proximum suum, et unusquisque fratrem suum, dicens: Cognosce Dominum, quoniam omnes scient me, a minore usque ad majorem eorum;

12. Quia propitius ero iniquitatibus eorum, et peccatorum eorum jam non memorabor.

13. Dicendo autem novum, veteravit prius. Quod autem antiquatur et senescit, prope interitum est.

CAPUT IX.

Ex his que in veteri erant testamento, et imperfectione illarum hostiarum, ostendit novi perfectionem, in quo Christus, pontifex et hostia semel oblata, emanandam conscientiam a peccatis; quem ad testamenti sui constructionem mori fuit necesse.

1. Habuit quidem et prius justificationis cultum, et sanctum seculare.

2. Tabernaculum enim factum est primum, in quo erant candelabra, et mensa, et propositio panum, que dicitur Sancta.

3. Post velamentum autem secundum, tabernaculum, quod dicitur Sancta sanctorum.

4. Aureum habens thuribulum, et

¹ Jer. 31, 31.

² Exod. 25, 1 et 35, 8.

³ Lev. 16. Num. 10.

arcam testamenti circumtectam ex omni parte auro, in qua urna aurea habens manna, et virga Aaron, que frondauerat, et tabula testamenti;

5. Superque eam erant cherubim gloriose obumbrata propitiatorum; de quibus non est modo dicendum per singula.

6. His vero ita compositis, in priori quidem tabernaculo semper introibant sacerdotes, sacrificiorum officia consummantes;

7. In secundo autem semel in anno solus pontifex, non sine sanguine, quem offert pro sua et populi ignorantia;

8. Hoc significante Spiritu sancto, nondum prolatam esse sanctorum viam, adhuc priore tabernaculo habente statum.

9. Quæ parabola est temporis instantis, iuxta quam munera, et hostias offeruntur, que non possunt iuxta conscientiam perfectum facere servitatem, sed modo in cælis, et in partibus;

10. Et variis baptismatibus, et justitiis carnis, usque ad tempora correctionis impositis.

11. Christus autem assistens pontifex futurorum honorum, per amplius et perfectus tabernaculum non manufactum, id est, non hujus creationis;

12. Neque per sanguinem hircorum aut vitulorum, sed per propriam sanguinem, introivit semel in sancta, æterna redemptionem inventa.

13. Si enim sanguis hircorum et taurorum, et cinis vitule aspersus, inquinatos sanctificat ad emundationem carnis;

14. Quanto magis sanguis Christi, qui per Spiritum sanctum semetipsum obtulit immaculatum Deo, emundabit conscientiam nostram ab operibus mortuis, ad serviendum Deo viventi!

15. Et ideo novi testamenti mediator est, qui morte intercedente, in redemptionem eorum provocationem que erant sub priori testamento, repositionem accipiant, qui vocati sunt, æternæ hereditatis.

16. Ubi enim testamentum est, mors necesse est intercedat testatoris,

17. Testamentum enim in mortuis

¹ III Reg. 8, 9. II Par. 5, 10.

² Exod. 20, 10. Lev. 16, 2.

³ Lev. 16, 15.

⁴ I Pet. 1, 19. I Joann. 1, 7. Apoc. 1, 5

confirmatum est, alioquin nondum valet, dum vivit qui testatus est.

18. Dode nec primum quidem sine sanguine dedicatum est.

19. Lecto enim omni mandato legis a Moysse universo populo, accipiens sanguinem vitulorum et hircorum, cum aqua, et lina, coccinea, et hyssopo, ipsum quem quodque librum, et omnem populum aspersit,

20. Dicens: Hic sanguis testamenti quod mandavit ad vos Deus.

21. Etiam tabernaculum et omnia vasa ministerii sanguine similiter aspersit;

22. Et omnia penes in sanguine secundum legem mandatum, et sine sanguinis effusione non fit remissio.

23. Necesse est ergo exemplaria quidem cælestium his mundari; ipsa autem cælestia melioribus hostiis quam istis.

24. Non enim in manufacta sancta Jesus introivit, exemplaria verorum; sed in ipsum cælum, ut apparat nunc vultum Dei pro nobis;

25. Neque ut sepe offerat semetipsum, quemadmodum pontifex intra in sancta per singulos annos in sanguine alieno;

26. Alioquin oportebat cum frequenter pati ab origine mundi, nunc autem semel in consummatione seculorum, ad destinationem peccati, pro hostiam suam apparuit.

27. Et quemadmodum statutum est hominibus semel mori, post hoc autem iudicium.

28. Sic et Christus semel oblatus est ad malorum exhaurienda peccata; secundo sine peccato apparuit expectantibus se, in salutem.

CAPUT X.

Propter imperfectionem hostiarum veteris testamenti necessarium fuit novum iudicium, cuius unica hostia afferretur universa peccata, cui nisi fide, spe, caritate ac bonis operibus adhaerens, acerbus puniretur quam veteris testamenti transgressores; laudat interim Hebræos quos et multa passi sint, et patientibus assiderunt.

1. Umbra enim habens lex futurorum honorum, non ipsam imaginem rerum, per singulos annos eisdem ipsis

¹ Gal. 3, 15.

² Exod. 24, 8.

³ Rom. 5, 9. I Pet. 2, 18.

hostilis, quas offerunt indesinenter, nunquam potest accedentes perfectos facere; 9. Aliquin cessassent offerri, Ideo quod nullam habent ultra conscientiam peccati, cultores semel mundati;

3. Sed in ipsis commemoratio peccatorum per singulos annos fit.

4. Impossibile enim est sanguine taurorum et bircorum auferri peccata.

5. Ideo Ingressiens mundum dicit: Hostiam, et oblationem noluisti, corpus autem aptasti mihi;

6. Holocaustamata pro peccato non tibi placerunt.

7. Tunc dixi: Ecce venio; in capite libri scriptum est de me: Ut faciam, Deus, voluntatem tuam.

8. Superius dicens: Quia hostias, et oblationes, et holocaustamata pro peccato noluisti, nec placita sunt tibi que secundum legem offeruntur.

9. Tunc dixi: Ecce venio, ut faciam, Deus, voluntatem tuam. Auferit primum, ut sequens statuat.

10. In qua voluntate sanctificati semper pro oblationem corporis Jesu Christi semel.

11. Et omnis quidem sacerdos præsto est quotidie ministrans, et easdem sæpe offerens hostias; que nunquam possunt auferre peccata;

12. Hic autem unam pro peccatis offerens hostiam, in sempiternum sedet in dextera Dei,

13. De cetero expectans donec ponatur inimici ejus scabellum pedum ejus.

14. Una enim oblatio, consummavit in sempiternum sanctificatos.

15. Contestatur autem nos et Spiritus sanctus; postquam enim dixit:

16. Hoc autem testamentum quod testabor ad illos post dies illos, dicit Dominus, dando leges meas in cordibus eorum, et in mentibus eorum superscribam eas;

17. Et peccatorum, et iniquitatum eorum jam non recordabor amplius.

18. Ubi autem horum remissio, jam non est oblatio pro peccato.

19. Habentes itaque, fratres, fiduciam in introitu sanctorum in sanguine Christi,

20. Quam initiavit nobis viam novam,

¹ Ps. 99, 7.

² Ps. 29, 8.

³ Ps. 109, 2. 1 Cor. 15, 25.

⁴ Jer. 31, 33. Sup., &

et viventem per velamen, id est, carnem suam.

21. Et sacerdotem magnum super domum Dei;

22. Accedamus cum vero corde in plenitudine fidei, aspersi corda a conscientia mala, et abluti corpus aqua munda;

23. Tenemus spei nostræ confessionem indeclinabilem (fidelis enim est qui repromissit).

24. Et consideremus invicem in provocationem caritatis, et honorum operum;

25. Non deserentes collectionem nostram, sicut consuetudinis est quibusdam, sed consolantes, et tanto magis quanto videritis appropinquantem diem.

26. Voluntarie enim peccatis nobis post acceptam notitiam veritatis, jam non relinquuntur pro peccatis hostias,

27. Terribilis autem quedam expectatio iudicii, et ignis emulatio, que consumptura est adversarios.

28. Irritum quis faciens legem Moysi, sine ulla miseratione 4 duobus vel tribus testibus mortuus;

29. Quanto magis putatis deteriora mereri supplicia, qui Filium Dei conculcaverit, et sanguinem testamenti pollutum duxerit, in quo sanctificatus est, et spiritui gratie contumeliam fecerit?

30. Scimus enim qui dixit: Mihi vindicta, et ego retribuam. Et iterum: Quia iudicabit Dominus populum suam.

31. Horrendum est incidere in manus Dei viventis.

32. Rememoramini autem pristinas dies, in quibus illuminati, magnum certamen sustulistis passionum;

33. Et in altero quidem, opprobriis et tribulationibus spectaculum facti, in altero autem, socii taliter conversantium effecti.

34. Nam et victis compassi estis, et rapinam honorum vestrorum cum gaudio suscepistis, cognoscetes vos habere meliorem et maiorem substantiam.

35. Nolite itaque amittere confidentiam vestram, que magnam habet remunerationem.

36. Patientia enim vobis necessaria est, ut voluntatem Dei facientes, reportetis promissionem.

¹ Sup. 6, 4.

² Deut. 17, 6. Math. 18, 16. Joan. 8, 17.

³ II Cor. 13, 1.

⁴ Deut. 22, 25. Rom. 13, 19.

37. Adhuc enim modicum aliquantulum, qui venturus est, veniet, et non tardabit.

38. Iustus autem meus ex fide vivit; quod si subtraxerit se, non placebit anime mee.

39. Nos autem non sumus subtractionis filii in perditionem, sed fidei in acquisitionem anime.

CAPUT XI.

Fides magis commendat ex operibus patrum, a mundi æordio usque ad Davi ac prophetas; et in universum quanta patriarum ac passi sint per fidem; nec tamen plenam adhuc acceperunt retributionem.

1. Est autem fides sperandarum substantiarum rerum, argumentum non apparentium.

2. In hac enim testimonium consecuti sunt senes.

3. Fide intelligimus aptata esse secunda verbo Dei, ut ex invisibilibus visibilibus fierent.

4. Fide plurimam hostiam Abel, quam Cain, obtulit Deo, 4 per quam testimonium consecutus est esse iustus, testimonium perhibente numeribus ejus Deo; et per illam defunctus adhuc loquitur.

5. Fide Henoc translated est, ne videret mortem; et non inveniebatur, quia transtulit illum Deus; ante transitionem enim testimonium habuit placuisse Deo.

6. Sine fide autem impossibile est placere Deo; credere enim oportet accedentem ad Deum quia est, et inquiritionis se remunerari sit.

7. Fide Noe, responso accepto de his que adhuc non videbantur, metuens arcam arcam in salutem domus sue, per quam damnavit mundum, et iustificatus que, per fidem est heres et institutus.

8. Fide qui vocatur Abraham obediit in locum extræ, quem accepturus erat in hereditatem. 8 exiit, nesciens quod iret.

¹ Hab. 2, 4. Rom. 1, 17. Gal. 3, 11.

² Gen. 1, 3.

³ Gen. 4, 4.

⁴ Math. 23, 52.

⁵ Gen. 3, 24. Bech. 44, 16.

⁶ Gen. 9, 14. Bech. 44, 17.

⁷ Gen. 12, 1.

⁸ Gen. 17, 19.

9. Fide demoratus est in terra repositionis, tanquam in aliena, in casulis habitando, cum Isaac et Jacob, coheredibus repositionis ejusdem.

10. Expectabat enim fundamenta habentem civitatem, cuius artifex et conditor Deus.

11. Fide et ipsa Sara sterilitis virtutem in conceptionem seminis accepit, etiam præter tempus ætatis, quoniam fidelem creditur esse eum qui repromisserat.

12. Propter quod et ab uno orti sunt (et hoc emortuo) tanquam sidera cæli in multitudinem; et sicuta arena, que est ad oram maris, innumerabilis.

13. Juxta fidem defuncti sunt omnes isti, non acceptis repositionibus, sed a longe eas aspicientes, et salutantes, et confidentes quia peregrini et hospites sunt super terram.

14. Qui enim hæc dicunt, significant se patriam inquirere.

15. Et si quidem ipsius meminissent de qua exierunt, habebant utique tempus revertendi;

16. Nunc autem meliorem appetunt, id est, celestem. Ideo non conuidentur Deo vocari Deus eorum, parvam enim illis civitatem.

17. Fide obtulit Abraham Isaac, cum tentaretur; et antiquum forebat, qui susceperat repositionem.

18. Ad quem dictum est: 18 Quia in Isaac vocabitur tibi semen;

19. Arbitrans quia et a mortuis suscitare potens est Deus, unde eum et in parabola accepit.

20. Fide et de futuro benedixit Isaac Jacob et Esau.

21. Fide Jacob, moriens, singulos filiorum Joseph benedixit, 21 et adoravit fastigium virge ejus.

22. Fide Joseph, moriens, de protectione filiorum Israel memoratus est, et de ossibus suis mandavit.

23. Fide Moyses, natus, occultatus est mensibus tribus a parentibus suis, eo quod viderent elegantem infantem, 23 et non timerent regis edictum.

⁹ Gen. 22, 1. Bech. 44, 21.

¹⁰ Gen. 21, 12. Rom. 9, 7.

¹¹ Gen. 27, 27-30.

¹² Gen. 48, 15.

¹³ Gen. 47, 31.

¹⁴ Gen. 32, 2.

¹⁵ Exod. 2, 2.

¹⁶ Exod. 1, 17.

24. ¹ Fide Moyses grandis factus negavit se esse filium filie Pharaonis.

25. Magis elegit affligi cum populo Dei, quam temporalis peccati habere jucunditatem;

26. Majores divitias aestimans thesauro Aegyptiorum, improprium Christi, aspiciat enim in remunerationem.

27. Fide reliquit Aegyptum, non veritas amicitiam regum; invisibilem enim tanquam videns sustinuit.

28. ² Fide celebravit Pascha, et sanguinis effusionem, ne qui vastabat primitiva tangeret eos.

29. ³ Fide transierunt mare Rubrum tanquam per aridam terram; quod experti Aegyptii, devorati sunt.

30. ⁴ Fide muri Jericho corruerunt, circuitu dierum septem.

31. ⁵ Fide Rahab meretrix non perit cum incredulis, excipiens exploratores cum pace.

32. Et qui adhuc dicam? Deficiat enim me tempus enarratum de Geodeon, Barac, Samson, Jephte, David, Samuel, et prophetis.

33. Qui per fidem vicerunt regna, operati sunt iustitiam, adepti sunt reparationem; obtulerunt ora locum;

34. Exstiterunt impetum ignis, effugerunt aciem gladii, flagellati sunt infirmitate, fortes facti sunt in bello, castra vortenter extorserunt;

35. Acceperunt mulieres de resurrectione mortuos suos. Alii autem distenti sunt, non suscipientes redemptionem, ut meliorem invenirent resurrectionem.

36. Alii vero ludibria et verbera experti, insuper et vincula et carceres.

37. Lapidati sunt, secti sunt, tentati sunt in occisione gladii mortali sunt; circumventi in molibus, in pelibus caprinis, egentes, angustiati, afflicti;

38. Quibus dignus non erat mundus; in solitudinibus errantes, in montibus, et speluncis, et in cavernis terrae.

39. Et hi omnes testimonio fidei probati, non acceperunt reprobationem;

40. Deo pro nobis melius aliquid providente, ut non sine nobis consummarentur.

¹ Exod. 9, 11.

² Exod. 12, 21.

³ Exod. 14, 22.

⁴ Jos. 6, 20.

CAPUT XII.

Præcorum imo Christi exemplo inducit ad tolerandas viriliter afflictiones, revocata a peccatis; et ex novi testamenti super vetera excellentia deterrat ab inobediencia, ne majora quam Judæi pati cogamur supplicia.

1. Ideoque et nos tantam habentes impositionem nobis testium, ¹ deponentes omnes pondus, et circumstantiis nos peccatum, per patientiam curramus ad propositum nobis certamen;

2. Aspicientes in autorem fidei et consummatorem, Jesum, qui profecti sibi gaudio sustinuit crucem, confusionem contempnitatis; atque in dextera sedis Dei sedet.

3. Recogitate enim eum qui talem sustinuit a peccatoribus adversum semetipsum contradictionem, ut ne fatigamini, animis vestris deficientes.

4. Nondum enim usque ad sanguinem resististis, adversum peccatum repugnantes.

5. Et oblit estis consolationis, que vobis tanquam filiis loquitur, dicens: ² Fili mi, nolui negligere disciplinam Domini, neque fatigeris dum ab eo argueris;

6. Quem enim diligit Dominus castigat, flagellat autem omnem filium quem recipit.

7. In disciplina perseverate. Tanquam filiis vobis offert se Deus; quis enim filius quem non corripit pater?

8. Quod si extra disciplinam estis, cuius participes facti sunt omnes, ergo adulteri, et non filii estis.

9. Deinde patres quidem carnis nostre, eruditores habuimus, et reverentiam eos; non multo magis obtinere debemus patri spirituum, et vivemus?

10. Et illi quidem in tempore paucorum dierum, secundum voluntatem suam eruditent nos; hic autem ad id, quod utile est in recipiendo sanctificationem ejus.

11. Omnis autem disciplina in presenti quidem videtur non esse gaudii, sed memoris; postea autem fructum pacatissimum exercitatis pro eam reddet iustitia.

¹ Jos. 2, 3.

² Rom. 6, 4. Eph. 4, 22. Col. 3, 8. I Pet. 2,

1 et 4, 2.

³ Prov. 3, 11. Apoc. 9, 10.

CAPUT XIII.

12. Propter quod, remissas manus et soluta genua erigite.

13. Et gressus rectos facite pedibus vestris, ut non claudicans quis erret, avari autem sanentur.

14. ¹ Pacem sequimini cum omnibus, et sanctioniam, sine qua nemo videbit Deum,

15. Contemplantis ne quis desit gratia Dei, ne qua radix amaritudinalis sanguinem germanum impediatur, et per illam inquietantur multi;

16. Ne quis fornicator, aut profanus sit Esau, qui propter unam escam vendidit primitiva sua.

17. Scitote enim quoniam et ² postea cupiens hereditatem benedictionem, reprobatus est, non enim invenit promissionem locum, tanquam cum Isaacymis inquisisset eam.

18. ³ Non enim accessistis ad tractabilem montem, et accessibilem ignem, et urbinem, et caliginem, et procellam;

19. Et tubæ sonum, et vocem verborum, quam qui audierunt, excussaverunt se, ne eis foret verbum.

20. Non enim portabant quod dicebatur: ⁴ Et si bestia tetigerit montem, lapidabitur.

21. Et ita terribile erat quod videbatur, Moyses dixit: Extorturitis, et timebimur.

22. Sed accessistis ad Sion montem, et civitatem Dei viventis, Jerusalem celestem, et multorum millium angelorum frequentiam,

23. Et Ecclesiam primitivorum, qui conscripti sunt in cælis, et iudicem omnium, Deum, et spiritus iustorum perfectorum.

24. Et testamenti novi mediatorum, Jesum, et sanguinis aspersionem melius loquentem quam Abel.

25. Videte ne recusetis loquentem; si enim illi non effugerit, roscantes eum qui super terram loquebatur, multo magis nos, qui de cælis loquentem nobis veritatem.

26. Cujus vox movit terram tunc, nunc autem reponit, dicens: ⁵ Adhuc semel, et ego movebo non solum terram, sed et celum.

¹ Rom. 12, 18.

² Gen. 25, 29.

³ Gen. 27, 33.

⁴ Exod. 19, 12 et 20, 21.

⁵ Exod. 19, 13.

⁶ Agg. 2, 7.

27. Quod autem, Adhuc semel, dicit, declarat nobilitatem translationem, tanquam facturam, ut maneat et que sunt immobilia.

28. Inque regnum immobile suscipientes, habemus gratiam per quam servimus placentes Deo, cum metu et reverentia.

29. ⁷ Esentis Deus noster ignis consumens est.

CAPUT XIII.

Ad varias hortatur virtutes, jubens cavere ab extraneis doctrina, ac memoria refricans allaris et honorum virtus borque testamenti, et subtilem monens ut propositis obtemperet; orat ut pro se precetur, item vicissim pro illis agens, additis mutuis salutacionibus.

1. Caritas fraternalitatis maneat in vobis.

2. ⁸ Et hospitalitatem nolite oblivisci, per hanc ⁹ enim latenter quidam, angelis hospitio receptis.

3. Memento victorum, tanquam simul vincti; et laborantium, tanquam et ipsi in corpore morantes.

4. Honorabile comitium in omnibus, et thorus immaculatus. Fornicatores enim, et adulteros iudicabit Deus.

5. Sint mores sine avartitia, contenti presentibus, ipse enim dixit: ¹⁰ Non te deseram, neque derelinquam.

6. Ita ut non dicitur dicimus: ¹¹ Dominus mihi adiutor, non timebo quia facit mihi homo.

7. Memento propositorum vestrorum, qui vobis testis sunt verbum Dei; quorum intentes exitum conversationis, imitamini fidem.

8. Jesus Christus heri, et hodie, ipse et in secula.

9. Doctrinis varis et peregrinis nolite abduci. Optimum est enim gratia stabilire eos, non scis, que non profuerunt ambulantiibus in eis.

10. Habemus altare, de quo edere non habent potestatem qui tabernaculo deserunt.

11. ¹² Quorum enim animalium infertur sanguis pro peccato in sancta por

⁷ Deut. 4, 24.

⁸ Rom. 12, 13. I Pet. 4, 9.

⁹ Gen. 12, 3 et 19, 2.

¹⁰ Jos. 1, 5.

¹¹ Ps. 117, 6.

¹² Lev. 16, 27.

pontificem, horum corpora cremantur extra castra.

12. Propriè quod et Jesus, ut sanctificaret per suum sanguinem populum, extra portam passus est.

13. Excomms igitur ad eum extra castra, improprieum ejus portantes.

14. Non enim habemus hic manentem civitatem, sed futuram inquirimus.

15. Per ipsum ergo offerimus hostiam laudis semper Deo, id est, fructum laborum conscientium nostram ejus.

16. Beneficentiam autem, et communionis nolite oblivisci; talibus enim hostias promeretur Deus.

17. Obedite præpositis vestris, et subiacete eis; ipsi enim pervigilant, quasi rationem pro animalibus vestris reddaturi, ut cum gaudio hoc faciant, et non gementes; hoc enim non expedit vobis.

18. Orate pro nobis, confidimus enim

¹ Mich. 2, 10.

EPISTOLA CATHOLICA BEATI JACOBI

APOSTOLI.

CAPUT I.

Docet tentationum utilitatem, et sapientiam a Deo cum confidentia postulandam; Deus tentator non est aut auctor peccati, sed ab eo procedit omnis bona peccati, sed ab eo ad audiendum veloces, ad loquendum vero et ad iram tardiè sinit; nec satis est veritatem audire, nisi illa opere compleatur; subdit etiam quamvis sit vera et immaculata religio.

1. Jacobus, Dei et Domini nostri Jesu Christi servus, duodecim tribubus quas sunt in dispersione, salutem.

quia bonam conscientiam habemus in omnibus bene volentes conversari.

19. Amplius autem deprecor vos hoc facere, quo celerius restituar vobis.

20. Deus autem pacis, qui eduxit de mortuis pastorem magnam ovium, in sanguine testamenti æterni, Dominum nostrum Jesum Christum,

21. Aptet vos in omni bono, ut factis ejus voluntatem, faciens in vobis quod placeat coram se per Jesum Christum, cui est gloria in secula seculorum. Amen.

22. Rogo autem vos, fratres, ut suffertis verbum solatii; etenim parvulus scripsi vobis.

23. Cognoscite fratrem nostrum Timotheum dimissum; cum quo si celerius venerit, video eum.

24. Salutate omnes præpositos vestros, et omnes sanctos. Salutant vos de Italia fratres.

25. Gratia cum omnibus vobis. Amen.

6. Postulet autem in fide nihil hæsitans; qui enim hæsitat similis est fluctu maris, qui a vento movetur et circumferitur.

7. Non ergo æstimet homo ille quod accipiat aliquid a Domino.

8. Vir duplex animo inconstans est in omnibus viis suis.

9. Glorietur autem frater humilis in exaltatione sua;

10. Dies autem in humilitate sua, transient sicut flos feni transibit.

11. Exortus est enim sol cum ardore, et arefecit fœnum, et flos ejus decidit, et decer vultus ejus deperit; ita et dives in itineribus suis marcescit.

12. Beatus vir qui suffert tentationem, quoniam cum probatus fuerit, accipiet coronam vite, quam repromisit Deus diligentibus se.

13. Nemo cum tentatur, dicat quoniam a Deo tentatur; Deus enim intemptator malorum est, ipse autem nemo in tentatur.

14. Unusquisque vero tentatur a concupiscentia sua abstractus, et illectus.

15. Deinde concupiscentia cum concenerit, parit peccatum; peccatum vero cum consummatum fuerit, generat mortem.

16. Nolite itaque errare, fratres mei dilectissimi!

17. Omne datum optimum, et omne donum perfectum, desorsum est, descendens a Patre luminam, apud quem non est transmutatio, nec vicissitudinis obumbratio.

18. Voluntarie enim genuit nos vero veritatis, ut simus initium aliquod creature ejus.

19. Scitis, fratres mei dilectissimi. Sicut autem omnis homo velox ad audiendum, tardus autem ad loquendum, et tardus ad iram;

20. Ira enim viri justitiam Dei non operatur.

21. Propter quod abicentes omnem immunditiam, et abundantiam malitie, in mansuetudine suscipite lasitam verbum, quod potest salvare animas vestras.

22. Estote autem factores verbi, et non audiores tantum, fallentes vosmetipsos.

¹ Math. 7, 7 et 21. 22. Marc. 11, 24. Luc.

11, 2. Joan. 14, 13 et 16, 23-24.

² Eccl. 14, 18. Isa. 40, 6. 1 Pet. 1, 24.

³ Job 5, 17.

23. Quia si quis auditor est verbi, et non factor, hic comparabitur viro consideranti vultum nativitatibus sue in speculo;

24. Consideravit enim se, et abiit, et statim oblitus est qualis fuerit.

25. Qui autem perseperit in legem perfectam libertatis, et permanserit in ea, non auditor oblivisus factus, sed factor operis, hic beatus in facto suo erit.

26. Si quis autem putat se religiosum esse, non refranans linguam suam, sed seducens cor suum, hujus vana est religio.

27. Religio munda et immaculata apud Deum et Patrem, hoc est: Visitare pupillos et viduos in tribulatione eorum, et immaculatum se custodire ab hoc seculo.

CAPUT II.

Monet ne personarum respecta moveantur; qui enim unicum legis præceptum transgreditur, legis transgressor est; hortatur ut operibus misericordium incumbant, ostendens hominem per opera justificari; nam fides sine operibus mortua est.

1. Fratres mei, nolite in personarum acceptione habere fidem Domini nostri Jesu Christi glorie.

2. Etenim si introierit in convivium vestrum vir aureum anulum habens in veste candida, introierit autem et pauper in sordido habitu;

3. Et intendatis in eum qui indotus est veste preclara, et dixeritis ei: Tu sede hic bene; pauperi autem dicatis: Tu sta illic, aut sede sub scabello pedum meorum;

4. Nonne iudicatis apud vosmetipsos, et facti estis iudices cogitationum iniquarum?

5. Audite, fratres mei dilectissimi, nonne Deus elegit pauperes in hoc mundo, divites in fide, et heredes regni quod repromisit Deus diligentibus se?

6. Vos autem exhorcatis pauperem. Nonne divites per potentiam opprimunt vos, et ipsi trahunt vos ad iudicia?

7. Nonne ipsi blasphemant bonum nomen, quod invocatum est super vos?

¹ Prov. 17, 27.

² Math. 7, 21-23. Rom. 8, 13.

³ Lev. 19, 15. Deut. 1, 17 et 16, 19. Prov. 24, 25. Eccl. 49, 1.

8. Si tamen legem perficitis regalem secundum Scripturas: Diligite proximum tuum sicut teipsum, bene facitis;

9. Si autem personas accipitis, peccatum operamini, redarguti a lege quasi transgressores.

10. Quicumque autem totum legem servaverit, offendat autem in uno, factus est omnium reus;

11. Qui enim dixit: Non mochaaberis, dixit et: Non occides; quod si non mochaaberis, occidas autem, factus es transgressor legis.

12. Sic loquamini, et sic facite, sicut per legem libertatis incipientes iudicari.

13. Judicium enim sine misericordia illi qui non fecit misericordiam; superexaltat autem misericordia iudicium.

14. Quid proderit, fratres mei, si fidem quis dicat se habere, opera autem non habeat? Numquid poterit fides salvare eum?

15. Si autem frater et soror nudi sint, et indigeant victa quotidiano,

16. Dicat autem aliquis ex vobis illis: Ite in pace, calefacimini et saturamini, non dederitis autem eis que necessaria sunt corpori, quid proderit?

17. Sic et fides, si non habeat opera, mortua est in semetipsa.

18. Sed dicit quis: Tu fidem habes, et ego opera habeo; ostende mihi fidem tuam sine operibus, et ego ostendam tibi ex operibus fidem meam.

19. Tu credis quoniam unus est Deus, bene facis; et demones credunt, et contrumescunt.

20. Vis autem scire, o homo inanis, quoniam fides sine operibus mortua est?

21. Abraham, pater noster, nonne ex operibus iustificatus est, offerens Isaac, filium suum, super altare?

22. Vides quoniam fides cooperabatur operibus illius, et ex operibus fides consummata est?

23. Et suppleta est Scriptura, dicens: Credidit Abraham Deo, et reputatum est illi ad iustitiam, et amicus Dei appellatus est.

24. Videtis quoniam ex operibus iustificatus homo, et non ex fide tantum?

25. Similiter et Rahab, meretrix,

nonne ex operibus iustificata est, suscipiens nuntios, et alia via salutem?

26. Sicut enim corpus sine spiritu mortuum est, ita et fides sine operibus mortua est.

CAPUT III.

Lingue mala recesset, quam difficillimum est recte gubernare; subdigne discedentia inter se suspicant, terronam et colubem.

1. Nolite plures magistri fieri, fratres mei, scientes quoniam majus iudicium sumis.

2. In multis enim offendimus omnes. Si quis in verbo non offendit, hic perfectus est vir; potest etiam frenum circumducere totum corpus.

3. Si autem equis frenas in ora mittimus ad consentiendum nobis, et omne corpus fibrum circumferimus.

4. Ecce et naves, cum magna sint, et a ventis validis minentur, circumferuntur a modico gubernaculo ubi impetus dirigentis voluerit.

5. Ita et lingua modicum quidem membrum est, et magna exaltat. Ecce quantus ignis quam magnam silvam incendit!

6. Et lingua ignis est, universas iniquitatis; lingua constituitur in membris nostris, que maculat totum corpus; et inflammata rotam nativitatis nostre, inflammata a gehenna.

7. Omnis enim natura bestiarum, et volucrum, et serpentium, et ceterorum domantur, et domita sunt a natura humana;

8. Linguam autem nullus hominum domare potest: iniquitatum malum, plena vocano mortifero.

9. In ipsa benedicimus Deum et Patrem, et in ipsa maledicimus homines, qui ad similitudinem Dei facti sunt.

10. Ex ipso ore procedit benedictio et maledictio. Non oportet, fratres mei, hec ita fieri.

11. Numquid fons de eodem foramine emanat dulcem et amarum aquam?

12. Numquid potest, fratres mei, fons uras facere, aut vitis ficus? Sic necque salsa dulcem potest facere aquam.

¹ Gen. 22, 9.

² Gen. 15, 6. Rom. 4, 3. Gal. 3, 6.

³ Jos. 2, 4. Hebr. 11, 31.

⁴ Matth. 23, 8.

13. Quis sapiens, et disciplinatus in rebus? Ostendat et bona conversatione operationem suam in mansuetudine sapientie.

14. Quod si zelum amarum habetis, et contentiones sint in cordibus vestris, nolite glorari, et mendaces esse adversus veritatem.

15. Non est enim ista sapientia deorsum diabolics, sed terrena, animalis, diabolica.

16. Ubi enim zelus et contentio, ibi inconstantia et omne opus pravum.

17. Quis autem desorum est sapientia, primum quidem pudica est, deinde pudica, modesta, suadibilis, bonis contentiens, plena misericordia et cunctis bonis; non iudeana, sine simulatione.

18. Fructus autem justitie, in pace seminat, facientibus pacem.

CAPUT IV.

Concupiscentis non est obsequendum, sed diabolo resistendum, et Deo appropinquandum, mutaque dilectioni studendum, rebus incertis divine providentie commissis.

1. Unde bella et lites in vobis? Nonne hinc? ex concupiscentis vestris, que militant in membris vestris?

2. Concupiscitis, et non habetis; occiditis, et zelatis, et non potestis adhiberi; litigatis, et belligatis, et non habetis, propter quod non postulat.

3. Pettitis, et non accipitis, eo quod male petatis, ut in concupiscentis vestris insumatis.

4. Adulteri, nescitis quia amicitia huius mundi inimica est Dei? Quicumque ergo voluerit amicus esse seculi huius, inimicus Dei constituitur.

5. An putatis quis inaniter Scriptura dicat: Ad invidiam concupiscit spiritus, qui habitat in vobis?

6. Majorem autem dat gratiam. Propter quod dicit: Deus superbis resistit, humilibus autem dat gratiam.

7. Subdit ergo estote Deo; resistite autem diabolo, et fugiet a vobis.

8. Appropinquate Deo, et appropinquabit vobis. Emundate manus, peccatores; et purificate corda, duplices animo.

9. Miseri estote, et lugete, et plorate;

¹ Prov. 9, 84. 1 Pet. 5, 5.

² 1 Pet. 5, 5.

rius vester in letum convertatur, et gaudium in merorem.

10. Humilliamini in conspectu Domini, et exaltabit vos.

11. Nolite detrahere alterutrum, fratres. Qui detrahit fratrem, aut qui iudicat fratrem suum, detrahit legem, et iudicat legem. Si autem iudicas legem, non es factor legis, sed iudex.

12. Unus est legislator, et iudex, qui potest perdere, et liberare.

13. Tu autem quis es, qui iudicas proximum? Ecce nunc qui dicis: Hodie, aut crasno ibimus in civitatem; et faciemus ibi quidem annum; et merebimur, et lucrum faciemus; et qui ignoratis quid erit in crastino?

15. Que est enim vita vestra? vapor est ad modicum parens, et deinceps exterminabitur. Pro eo et dicitis: Si Dominus voluerit, et: Si vixerimus, faciemus hoc, aut illud.

16. Nunc autem exsultatio talis maligna est.

17. Scienti igitur bonum facere, et non facienti, peccatum est illi.

CAPUT V.

Divitibus pauperum opprobria gravem committunt ultionem, pauperes vero ad longanimitatem hortantur; iuramentum fugiendum, et iudici a presbyteris esse vitandum, ac peccata iudicis confitenda; quam efficacem et justam oratio; errantes ad veritatem sunt reducendi.

1. Agite nunc, divites, plorate ululantes in miseris vestris, quod adventum vobis.

2. Divitie vestras putrefacte sunt; et vestimenta vestra a tineis comesta sunt.

3. Aurum et argentum vestrum arginavit, et arguro eorum in testimonium ginavit, et arguro eorum in testimonium vobis erit, et manducabit carnes vestras sicut ignis. Thesaurizastis vias iram in novissimis diebus.

4. Ecce merces operationum, qui mersuerunt regiones vestras, quam fraudata est a vobis, clamat, et clamor eorum in aures Domini sabbathi introivit.

5. Epulati estis super terram, et in luxuriis enutristis corda vestra, in die occisionis.

¹ Rom. 14, 4.

¹ Lev. 19, 18. Matth. 22, 39. Marc. 12, 31.

² Rom. 13, 9. Gal. 5, 14.

³ Lev. 19, 15. Sep. v. 1.

⁴ Math. 5, 19.

⁵ 1 Joan. 3, 17.

6. Addixistis, et occidistis justum, et non restitit vobis.

7. Patientes igitur estote, fratres, usque ad adventum Domini. Ecce agricola expectat pretiosum fructum terrae, patienter ferens donec accipiat temporaneum et serotinum.

8. Patientes igitur estote et vos, et concitato corda vestra, quoniam adventus Domini appropinquavit.

9. Nolite ingemiscere, fratres, in alterutrum, ut non judicemini. Ecce iudex ante Iannam assistit.

10. Exemplum accipite, fratres, exitus ipsi, laboris, et patientiae, prophetas, qui locuti sunt in nomine Domini.

11. Ecce beatificamus eos, qui sustulerunt. Sufferentiam Job audistis, et finem Domini vidistis, quoniam misericors Dominus est et miserator.

12. Adde omnia autem, fratres meli, nolite jurare, necque per caelum, necque per terram, necque aliud quodecumque iuramentum; sit autem sermo vestri: Est, est; Non, non; ut non sub iudicio decidatis.

¹ Matth. 5, 34.

EPISTOLA BEATI PETRI APOSTOLI

PRIMA.

CAPUT I.

Gratias Deo agi de vocatione ad fidem et vitam aeternam, quae tamen per multas tribulationes acquiritur, de qua propheta vaticinatus est; hortatur eos ad vitam munditiam, ut qui Christi sanguine redempti sunt.

1. Petrus, apostolus Jesu Christi, electus advenis dispersionis Ponti, Galatiae, Cappadociae, Asiae et Bithyniae,

13. Tristatur aliquis vestrum? orat. *Azno animo est?* psallat.

14. Infirmatur quis in vobis? Inducat presbyteros Ecclesiae, et erent super eum, ungentes eum oleo in nomine Domini;

15. Et oratio fidei salvabit infirmum, et alleviabit eum Dominus; et si in peccatis sit, remittentur ei.

16. Confitemini ergo alterutrum peccata vestra, et non pro invicem ut salvetur; multum enim valet deprecatio iusti assidua.

17. Elias homo erat similis vobis passibilis; et oratione oravit ut non plueret super terram, et non pluit annos tres, et menses sex.

18. Ex rursus oravit, et caelum dedit pluviam, et terra dedit fructum suum.

19. Fratres mei, si quis ex vobis erraverit a veritate, et convertitur quis eum.

20. Scire debet, quoniam qui converti fecerit peccatorum ab errore viae suae, salvabit animam ejus a morte, et operiet multitudinem peccatorum.

² III Reg. 17, 1. Luc. 4, 25.

nos in spem vivam, per resurrectionem Jesu Christi ex mortuis,

4. In hereditatem incorruptibilem, et incontaminatam, et immarcescibilem, conservatam in caelis in vobis,

5. Qui in virtute Dei custodimini per fidem in salutem, paratam revelari in tempore novissimo.

6. In quo exultabitis, modicum nunc si oportet contristari in variis tentationibus;

7. In probatio vestrae fidei, multo pretiosior auro quod per ignem probatur, invenitur in laudem, et gloriam, et honorem, in revelatione Jesu Christi,

8. Quem cum non videritis, diligitis; in quem nunc quoque non videntes creditis; credentes autem exultabitis letitia inenarrabili, et glorificata;

9. Reportantes finem fidei vestrae, salutem animarum.

10. De qua salute exquisierunt, atque scrutati sunt prophetae, qui de futura in vobis gratia prophetaverunt;

11. Scrutantes in quod vel quale tempus significaret in eis Spiritus Christi, praenuntians eas que in Christo sunt passiones, et posteriores glorias;

12. Quibus revelatum est quia non sibimetipsis, vobis autem ministrabant ea que nunc nuntiata sunt vobis per sancto misso de caelo, in quem desiderant angeli prospicere.

13. Propter quod succincti lumbos mentis vestrae, sobrii, perfecte sperate in eam, quae offertur vobis, gratiam, in revelationem Jesu Christi;

14. Quasi filii obedientiae, non configurati prioribus ignorantiae vestrae desideris;

15. Sed secundum eum, qui vocavit vos, sanctum, et ipsi in omni conversatione sancti sitis,

16. Quoniam scriptum est: Sancti eritis, quoniam ego sanctus sum.

17. Et si patrem invocatis eum, qui sine acceptione personarum iudicat secundum uniuscuiusque opus, in timore incolatus vestri tempore conversamini;

18. Scientes quod non corruptibilibus auro vel argento redempti estis de vana vestra conversatione patrum traditionis,

¹ Lev. 11, 44 et 15, 2 et 20, 7.

² Psal. 10, 17. Rom. 2, 11. Gal. 2, 6.

³ I Cor. 6, 20 et 7, 23. Hebr. 9, 14. I Joan.

1, 7. Apoc. 1, 5.

19. Sed pretioso sanguine quasi agni immaculati Christi, et incontaminati,

20. Praecogniti quidem ante mundi constitutionem, manifestati autem novissimis temporibus propter vos,

21. Qui per ipsum fideles estis in Deo, qui suscitavit eum a mortuis, et dedit ei gloriam, ut fides vestra, et spes esset in Deo;

22. Animas vestras castificantes in obedientia caritatis, in fraternitati amore, simpliciter ex corde invicem diligite attentius;

23. Renati non ex semine corruptibili, sed incorruptibili per verbum Dei vivi et permanentis in aeternum.

24. Quia omnis caro et fenum; et omnis gloria ejus tanquam flos feni; exaruit fenum, et flos ejus decidit,

25. Verbum autem Domini manet in aeternum; hoc est autem verbum quod evangelizatum est in vos.

CAPUT II.

Exclusa omni ditione, regenerati ad Christum, lapidem vivum, accedant credentes, qui sunt genus electum, cum prius essent populus "objectus; hortatur ut inquam peregrini ab omnibus mundanis abstineant, superiores obtemperent, afflictionesque ad Christi imitationem ferant.

1. Deponentes igitur omnem iracundiam, et omnem dolorem, et simulationes, et invidias, et omnes detractiones,

2. Sicut modo genitii infantes, rationabiles, sine dolo iac concupiscite, ut in eo crescat in salutem,

3. Si tamen gustastis quoniam dulcis est Dominus;

4. Ad quem accedentes lapidem vivum, ab hominibus quidem reprobatum, a Deo autem electum, et honorificatum,

5. Et ipsi tanquam lapides vivi superaedificamini, domus spiritualis, sacerdotium sanctum, offerre spirituales hostias, acceptabiles Deo per Jesum Christum.

6. Propter quod continet Scriptura: Ecce ponam in Sion lapidem summum angularem, electum, pretiosum; et qui crediderit in eum, non confundetur.

7. Vobis igitur honor credituribus;

¹ Hebr. 14, 8. Isa. 40, 6. Jac. 1, 10.

² Rom. 6, 4. Eph. 4, 22. Col. 3, 8. Hebr.

12, 1.

³ Isa. 28, 16. Rom. 5, 32.